

SZIVÁRVÁNY ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készült a **2011. évi CXCV. törvény a Nemzeti Köznevelésről** valamint a 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján

A pedagógiai programot készítette:

Nagyné Cseterics Éva óvodaigazgató, a nevelőtestület közreműködésével

2013.

AZ INTÉZMÉNY ADATAI:

Kivonat a Szivárvány Óvoda egységes szervezetben foglalt alapító okiratából:

Az intézmény neve: SZIVÁRVÁNY ÓVODA

Az intézmény székhelye: 8000. Székesfehérvár, Zombori u. 19.

**telephelye: 8000. Székesfehérvár, Püspök kertváros 46.
melyen a Szivárvány Óvoda Püspök-kertvárosi Tagóvodája
működik**

OM azonosítója: 029877

**Az intézmény fenntartója: Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata
8000 Székesfehérvár, városház tér 1.**

Az intézmény jogállása:

**Jogi személyként működő, helyi önkormányzati költségvetési
szerv**

Az intézmény besorolása:

- **Tevékenységeinek jellege szempontjából:
Köznevelési feladatot ellátó intézmény**
- **Feladatellátáshoz gyakorolt funkció szerint (gazdálkodási jogkör)
Önállóan működő költségvetési szerv, melynek pénzügyi-gazdasági
feladatait a Humán Szolgáltató Intézet látja el.**
- **Szakágazati besorolás: 851020 Óvodai nevelés**

Az intézmény képviselőire jogosultak: Az intézményt az óvodaigazgató képviseli

Az intézmény csoportjainak száma: 10

Az intézménybe felvehető maximális létszám: 254 fő

Az intézmény köznevelési feladatai:

- **Óvodai nevelés,**
- **A többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermek
óvodai nevelése, akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján:
értelmi fogyatékosok, beszéd fogyatékosok, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral
(súlyos tanulási, figyelem, vagy magatartás szabályozási zavarral,) küzdenek.**

**E célból az intézmény a következő kormányzati funkciók szerinti
alaptevékenységeket végzi:**

091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai

091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása

091140 Óvodai intézményi étkeztetés

**013350 Az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodással kapcsolatos
feladatok**

„Életem legfontosabb viselkedési szabályait egytől egyig az óvodában sajátítottam el...

Ossz meg mindent másokkal!

Ne csalj a játékban!

Ne bánts másokat!

Mindent oda tégy vissza ahonnét elvitted.

Rakj rendet magad után!

Ne vedd el a másét!

Kérj bocsánatot, ha valakinek fájdalmat okoztál!

A nagyvilágban óvatosan közlekedj, fogd meg a társad kezét és ne szakadjatok el egymástól!

Ismerd meg a csodát! Ne feledd a magocskát a műanyag pohárban: a gyökerek lefelé terjeszkednek, a növények felfelé, és senki sem tudja pontosan, mindez hogyan van, de valamennyien hasonlóképpen élünk.

Az aranyhalak, a hörcsögök, a fehér egerek, még a magocska is a műanyag pohárban.”

(Részletek Robert Fulghum: Íme az én törvényeim gyűjteménye.)

ÓVODAKÉP

A Szivárvány Óvoda olyan óvoda, ahol a gyerekek biztonságban érzik magukat, szeretettel törődnek velük a felnőttek.

Munkánkban legfőképpen, a természetes gyermeki megnyilvánulások közül a **játékot tartjuk a legfontosabbnak**. A játék a gyermek fejlődésében alapvető jelentőségű, semmi mással nem helyettesíthető tevékenység.

Óvodánkban a magatartáskultúrát az egymás iránti tisztelet, elfogadás és szeretet jellemzi a gyerek és a felnőtt vonatkozásában egyaránt.

Óvodánkban a felnőttek törődése, türelme a gyermeki személyiség tisztelete építi ki a bizalmat, ami a nevelés, a kölcsönös elfogadás alapja.

Az óvodai nevelés nagyrészt az óvodapedagógus és a gyerek személyes kapcsolatán alapuló, a *gyerekek tevékenység közben formálódó személyiségfejlesztése*, ezért nagy fontosságú a cselekedtetés, a szerephelyzet teremtése. Nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségének, valamint egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását. Élményekre épülő óvodai nevelésünkben nagy szerep jut a gyereket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek. A gyermek tisztelje környezetét, és anélkül alakítsa, hogy azt károsítaná. Ez a szemlélet segíti a gyermek környezettudatos magatartásának alakulását, a gyermek és környezete közötti szoros érzelmi kötődés kialakulását. Óvodánk olyan hely, ahol minden adott ahhoz, hogy a különböző tevékenységekben a gyerekek sikerélményekhez jussanak, biztosítva mindenki számára az esélyegyenlőséget.

Nyitottak vagyunk más intézmények felé, ami a tapasztalatszerzést szolgálja.

Óvodánk a családi nevelés kiegészítője és annak segítője. Támogatjuk a szülőket feladatukban, hogy a családi nevelési kultúra fejlődjön.

Óvodánk rész vesz a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján integrált nevelésre javasolt sajátos igényű – fogyatékos, beszéd fogyatékos, pszichés fejlődési zavarral küzdő – gyermekek óvodai nevelésében, amennyiben intézményünk a kijelölt óvoda.

A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek számára biztosított a megfelelő gondoskodás. Óvodai programunk elkészítésekor, valamint a napi munka során ezért figyelembe vesszük a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns), valamint a nemzetiséghez tartozók gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Óvodai nevelésünk közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

GYERMEKKÉP

A gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. Mint fejlődő személyiség, a genetikai adottságokon túl az érés sajátos törvényszerűségei a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg fejlődését.

A gyermeknek, mint fejlődő személyiségnek elsősorban *szeretetre* van szüksége. A gyermekeket óvodánkban sok pozitív hatás éri, amivel biztosítjuk a sokirányú *élményszerzés lehetőségét*.

Óvodánk olyan nevelést és oktatást biztosít, amely lehetővé teszi a gyermekek egyéni képességeihez mért fejlődését. A játék átszövi a gyermekek mindennapjait, ezen a tevékenységen keresztül valósul meg tudásvágyuknak kielégítése, nyitottá válnak a világra. Arra törekszünk, hogy minél hosszabb ideig maradjon meg *játékos, felfedező tapasztaló vágyuk* az új befogadására.

A különböző tevékenységekben fejlődik *kommunikációs készségük*, megtanulnak alkalmazkodni társaihoz és a feladatokhoz.

A sikerélmények hatására *fokozódik önbizalmuk*, megtanulják elviselni a kudarcot. A testi-lelki fejlődés alkalmassá teszi a gyermeket az iskolai élet megkezdésére.

A gyermekeknek joguk van méltóságuk megőrzésére, és a felnőtt ezt tartsa tiszteletben.

A hátrányos helyzetű gyermekek megkapják a megfelelő segítséget, nevelést, speciális gondozást. *A tehetséges gyermekek* egyéni fejlesztéssel gyarapíthatják tudásukat.

Olyan légkört teremtünk, hogy minden nap pozitív érzelmekkel élje át környezetéhez való viszonyát, gazdagodjék, gyarapodjék általa.

Óvodánk nevelése gyermekközpontú, maximálisan figyelembe veszi a gyermek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségleteit.

Óvodai nevelésünk befogadó, minden gyermek egyedi személyiségének kibontakoztatására törekszünk. Ennek megfelelően biztosítjuk mindenki számára az egyenlő hozzáférést, ezzel a hátrányok csökkentését.

Nem adunk helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.

A NEVELÉS ALAPELVEI ÓVODÁNKBAN

Legfontosabb alapelvünk, hogy *a gyermekek érdekei mindenk felett állnak*. A gyermeki személyiséget óvodánkban elfogadás, tisztelet, megbecsülés és bizalom övezi.

Óvodánk felelős a gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi, fejlődéséért.

A személyiség fejlesztésében *szorosan együttműködünk a szülőkkel*.

Óvodánk gondoskodik az *érzelmi biztonságot nyújtó légkör* megteremtéséről.

Nagy hangsúlyt helyezünk a *legfőbb gyermeki tevékenységre, a szabad játékra*.

Ezen a tevékenységen keresztül közvetítjük a gyermekek felé az életkornak megfelelő műveltségtartalmakat, fejlesztjük egyéni képességeiket.

Az óvodáskorú gyermek sajátossága az aktivitás.

Az életkor biológiai és pszichológiai szükségleteiből fakadó testi és szellemi mozgékonyt olyan életkori sajátosságnak tekintjük, amely pedagógiai eljárásaink alapja és kiindulópontja.

Az *aktivitás elvének* alkalmazásakor a következőkre gondolunk:

-Minden gyermek számára biztosítani kell az aktivitás lehetőségét.

-Teremtjük meg a szükséges feltételeket.

-Tekintettel kell lennünk a passzív gyermekekre, akik lassabban fejlődnek.

-Figyelünk a passzív magatartás ellentétére, a gátlástalanságra, akinél a gátlásrendszer kiépítése a fontos.

-Különbséget kell tennünk aktivitás és fegyelmezetlenség között.

Az *aktivitás azt jelenti, hogy a gyermek tevékenysége intenzív*, és éppen intenzitása következtében *produktív*.

Az *óvodai nevelés* a pedagógiai ráhatások egész rendszerének *tudatos megtervezésével és végrehajtásával oldható meg*.

A nevelési feladatok szorosan egymásra épülnek, és a nevelés különböző fázisaiban, arányaikban változnak.

A tervszerűség jelenti az elért eredményekhez való állandó igazodást is, tudnunk kell ki, mikor érkezik el a fejlődés adott szintjére.

Az óvodai nevelés a *közösségi nevelés* keretei között zajlik.

Bizonyos tulajdonságok, készségek, amikre az egyénnek szüksége van, a közösségben fejlődnek. (alkalmazkodás, egymás iránti érdeklődés, segítségnyújtás, stb.)

A közösségi nevelés magában foglalja az egyéni bánásmódot is.

Az egyéni bánásmód a gyermek egyéni fejlődését legjobban biztosító nevelési ráhatásoknak, a gyermek erejéhez szabott feladatoknak pontos meghatározását jelenti.

Óvodánkban **tilos a gyermekek bármilyen hátrányos megkülönböztetése**. A gyerekek nevelésében az egyenlő bánásmód elve érvényesül. Csak így lehet biztosítani gyermekeink számára az **esélyegyenlőséget**.

Óvodai nevelésünket, a szülőkkel való kapcsolattartást, valamint a munkatársak egymás közötti viszonyát alapvetően a **humanizmus és a demokratizmus határozza meg**.

Elismerjük és biztosítjuk a halmozottan hátrányos helyzetű, a hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek pozitív diszkriminációhoz való jogát, differenciált fejlesztését és segítségét.

Nevelőközösségünk felelősségvállalása a környezet ügyéért az óvodai nevelésünk egészében érvényesül.

Óvodánkban a nevelőmunka irányítója az óvodapedagógus.

Nyugodt, következetes óvodapedagógusi magatartás mellett lehet remélni az egész csoport kiegyensúlyozott életritmusát. Ennek támogatására a dajka gyermek kapcsolatát nyugodt, elfogadó, segítő attitűd jellemzi.

Az óvodapedagógus vezető szerepe az alábbiakban jut kifejezésre:

- példamutatásban,
- az óvodai élet megszervezésében,
- a gyermek érdeklődésének irányításában.

A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű ember. *Biztosítjuk azt a jogát, hogy elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen.*

Az integrált nevelésre vonatkozó általános alapelveink:

A sajátos igényű gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk.

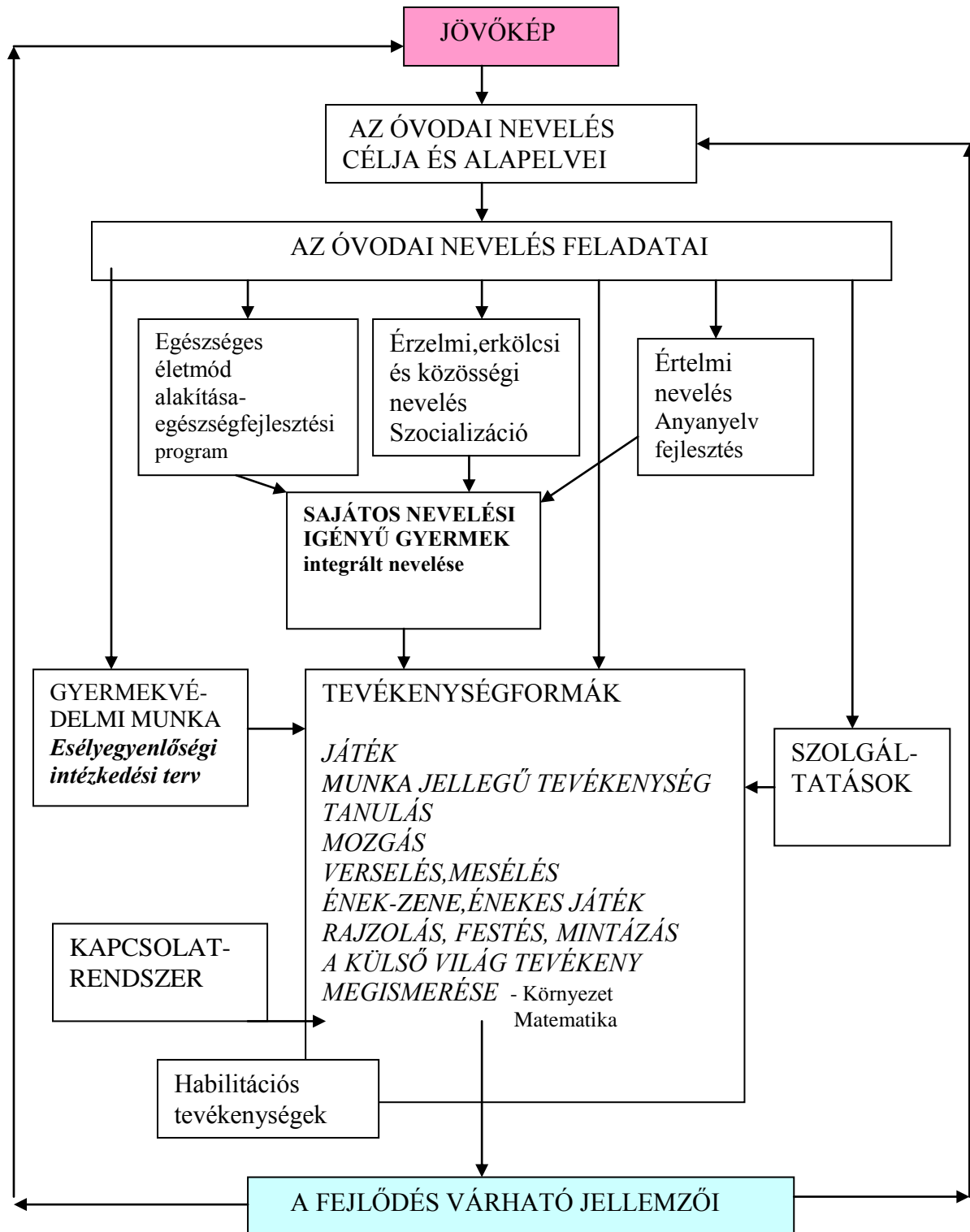
A sajátos nevelési igényű gyermekkel végzett munkánk során kihasználjuk mindazon lehetőségeket személyiségük – így különösen a befogadás, empátia fejlesztése, a segítő viselkedésformák és tevékenységek tanítása – fejlesztésére, amit a sérült társaikkal való együttélés nyújt.

Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek másságát hangsúlyozza.

Munkánkkal közvetlenül segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.

Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

AZ ÓVODAI NEVELÉS RENDSZERE

Az óvodai nevelés feladatai szerteágazó, egymásra épülő és egymással összefüggő, komplex módon érvényesülő tevékenységek, melyek átszövik az óvodai nevelés teljes rendszerét.

A rendszer elemei a következők:

- Az óvoda jövőképe
- Az óvodai nevelés célja és alapelvei
- Az óvodai nevelés feladatai
- Gyermeki tevékenység formák
- Sajátos nevelési igényű gyermek integrált nevelése – az óvodai nevelési feladatain keresztül
- Sajátos nevelési igényű gyermek integrált nevelése, rehabilitációs tevékenységek
- Személyi és tárgyi feltételek
- A nevelési program megvalósítását szolgáló szolgáltatások
- Gyermekvédelmi munka
- Kapcsolatrendszer
- A várható fejlődés jellemzői

I. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA

A program nevelési célja:

- A 3-6-7 éves gyermek **sokoldalú harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése**, az egyéni életkori sajátosságok figyelembe vételével.
- Változatos tevékenységeken keresztül érzük el, hogy a gyermekek az életkoruknak és az egyéni fejlődési ütemnek megfelelő képességek birtokába jussanak el az óvodai nevelés végére, a testi, szociális és értelmi nevelés területein.
- A játékos tevékenységek közben környezettudatos magatartás, környezetre figyelő - védő életvitel megalapozása.

Óvodai nevelésünk segíti a családi nevelést, így közös munkánk eredménye, hogy a gyermeki személyiség alakulása megfelelően társadalmunk követelményeinek és az óvodáskor végére elérje az iskolai munkához szükséges fejlettségi szintet.

Az integrált nevelés keretein belüli rehabilitáció általános célja:

- A sérült funkciók fejlesztése, újak kialakítása.
- A sérült funkciókkal egyensúlyban a meglévő funkciókra való támaszkodás, ezek fejlesztése.
- Kiemelt célunk elősegíteni e gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.

II. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

II.1. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA EGÉSZSÉGFEJLESZTŐ PROGRAM

CÉL:

Az **EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA** terén segítse elő az óvodai nevelés, hogy a gyerekek:

- Edzettek, alkalmazkodó képesek legyenek, alakuljon ki az egészséges életvitel iránti igény.
- Mozgásuk harmonikussá és összerendezetté váljon.
- Ismerjék meg az egészséges életmód, testápolás, az **egészségmegőrzés és betegségmegelőzés** alapvető feladatait.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges környezetet biztosítsa.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások pozitívan alakuljanak.
- Fejlődésük során felmerülő prevenciós és korrekciós testi, lelki feladatok ellátásra kerüljenek.
- Olyan alapképességek elsajátítása amellyel elérhető az egészségvédő, egészségfejlesztő magatartás.

FELADATOK:

A gondozás az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége.

A kisgyermek olyan szükségleteit elégíti ki, amely elősegíti a növekedését, fejlődését, **hozzájárul egészségének megőrzéséhez**, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakulásához, és megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit. A gondozás a gyerekek fejlődése során egyre több egészségnevelési elemet tartalmaz. A környezeti tényezők segíthetik, vagy lassíthatják az öröklött adottságok kibontakozását. Ezért nagyon fontos, hogy az óvoda feltételrendszere, szokásrendje, és nevelési hatásai segítsék elő, hogy a gyermek egyéni fejlettségéhez mérten legyenek képesek a környezethez való leoptimalisabb alkalmazkodásra.

A helyes életritmus

Az életkornak megfelelő **életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele**. A napi életritmus, a rendszeresen, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra. A nyugodt, kiegyensúlyozott élettempó érdekében a gyermekek óvodában eltöltött idejét ésszerűen kell beosztani.

A helyes életritmust fokozatosan, az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően kell kialakítani.

TEVÉKENYSÉGEK ÉS IDŐTARTAMUK A NAPIRENDEN

TEVÉKENYSÉGEK	3-4 ÉVESEK	5-6-7 ÉVESEK
Szabad játék, Játékba integrált képességfejlesztés	6 óra 40 perc	7 óra
Étkezés	1 óra	50 perc
Öltözés, testápolási teendők Előkészületek az ebédhez	1 óra 10 perc	1 óra 10 perc
Pihenés	1 óra 40 perc	1,30 ill. 1,15 óra

A gyerekek az oldott, kellemes légkörben szívesen végzett tevékenységeket nem érzik fárasztónak.

Az étkezések közül az ebédet és az uzsonnát az óvodapedagógus kötött keretek között, míg a reggelit lehetőség szerint kötetlenebbül, folyamatosan szervezi.

Itt feltétlenül figyelembe kell venni a gyerekcsoport óvodába érkezésének idejét.

A tevékenységek megszervezésénél fontos a folyamatosság, választhatóság, és ennek érdekében a változatosság biztosítása.

Habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiás programjaink jellemzően az óvodai nevelési programban, így a napi óvodai életbe beágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményben foglalt valós igényeihez igazodóan. A sajátos nevelési igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulása érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki.

Táplálkozás

Az óvodában az energiaszükséglet 65%-t kell biztosítani. Munkánkat a közétkeztetésben résztvevő konyhával közösen a közétkeztetésről szóló aktuális jogszabályok alapján a korszerű táplálkozási ajánlásokat figyelembe véve végezzük. Ezeket szükséges népszerűsíteni a sikeres, egészségesebb ételleket fogyasztó gyermekek nevelése érdekében.

A növekedés és a fejlődés legfontosabb feltétele a táplálkozás.

Az étrendnek és az ételek minőségének tehát meg kell felelnie a gyerekek szükségleteinek. Szükséges, hogy az ételleket melegíteni lehessen, ill. az étel szállítását korszerű, hőtárolós edényben kell végezni. A tápanyagszükséglet kielégítése és az étkezés változatossága érdekében helyes az otthoni és az óvodai étrend összeegyeztetése. Ennek érdekében a szülők tájékoztatása fontos a napi étrendről.

Az étkezés megszervezése és kulturált lebonyolítása fontos feladat. Az ízlésesen megterített asztal és a helyes étkezési szokások egymástól elválaszthatatlan egységek. Ügyelni kell a gyerekek méretéhez igazodó evőeszközökre és az ép, tiszta edények használatára.

Az étkezés feltételeinek biztosításában a gyerekek is részt vesznek.(önkiszolgálás, naposi munka.) Ennek kialakítását az óvónő tapintattal végezze, hagyjon megfelelő időt a tevékenységekre, ne erőltesse, hanem várja ki, míg a gyerek szívesen végzi.

Folyadékpótlásra az étkezések között is szükség van. A gyerekek igényüknek megfelelően kapnak ivóvizet, a csoportszobákban és az udvaron egyaránt.

A gyerekek ízlésében, étvágyában táplálkozási szokásában nagy egyéni különbségek vannak, ezért az óvónő ösztönözzön, de ne kényszerítsen az étel elfogyasztására.

Testápolás

A testápolás a gyerekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaság igényük kialakulását szolgálja. A testápolási műveletek az óvodapedagógus és a gyermekek bensőséges kapcsolatát igényli. Ezért törekedjen e kapcsolat kialakítására, alkalmazkodjék a gyerek igényeihez.

A gondozási feladatok közben a felnőtt és a gyerek beszélgessenek egymással. Az óvodapedagógus törekedjék a család és az óvoda gondozási szokásainak összehangolására.

A kisgyerek szívesen veszi a neki nyújtott segítséget, az óvónővel való együttműködés során alakul ki igénye az önálló testápolásra. Kívánatos a gyermekmosdókban a jéghideg víz helyett a kellemes hőmérsékletű folyóvíz biztosítása a mosakodás és a fogmosás érdekében.

A helyes fogmosási szokások lehetőségének biztosítása az 5-6-7 évesek számára.

Öltözködés

Az öltözködés, védekezés az időjárás ellen, de egyúttal fejlesztheti a gyermek ízlését, önállóságát is.

A gyerekek öltözéke legyen célszerű és kényelmes, amit a szülőkkel közösen kell kialakítani. Kiscsoportban szükséges a tartalék fehérnemű és felső ruházat. Minden korcsoportban cipőt váltanak a gyerekek, amikor a csoportban tartózkodnak. Értjük el a szülőknél, hogy a lábat jól tartó cipő viselése a célszerű ilyenkor is.

A szabadidőruha és a tornaruha használata kötelező, ezt a szülők is biztosítják a gyerekeknek.

Mozgás

A gyerekek mozgásigényének kielégítését és fejlesztését a testnevelési foglalkozásokon, és a szabadban végezhető különböző mozgásos tevékenységek szolgálják, amit részben szabadon választanak a gyerekek, részben az óvodapedagógus szervezi, kezdeményezi. A torna, játékos mozgás spontán és szervezett formában mindennap biztosított az egyéni szükségleteknek megfelelően.

Helyes, ha a változatos tevékenységformákat egyénileg gyakorolják a teremben és a szabadban egyaránt.

A jól szervezett séták, kirándulások a mozgásigény kielégítésén túl, együttes élményt is jelentenek a csoportnak.

A séta legyen oldott és beszélgetésre ösztönző.

A kirándulás helyét az óvodapedagógus ismerje, ill. tájékozódjon róla, szolgálja a környezetvédelemre nevelést.

A gyermekek biztonságát minden esetben szem előtt tartva lehet a mozgásos tevékenységeket szervezni.

Edzés

Az egészség megőrzéséhez fontos a szervezet edzése.

A szabad levegőn tartózkodás növeli az állóképességet. Ennek megfelelően sok időt töltenek a gyerekek az udvaron kivéve – köd, -5 fok, eső, viharos szél, szmog riadó.

Kedvező időjárás esetén a játék, és a foglalkozások egy része is szervezhető a szabadban.

A víz edző hatása intenzívebb a légfürdőnél. Nyáron mód van különböző vizes játékok szervezésére, amit körültekintően kell lebonyolítani.(tárolóedényben hajó, babafürdetés, stb.) Figyelni kell a levegő hőmérsékletére, és a légmozgásra ilyen játékok során.

A szánkózás, jégen csúszkálás, labdázás, rollerezés, kerékpározás feltételei adottak óvodánkban.

Pihenés, alvás

A gyerekek alvásszükségletének kielégítése részben az óvodára hárul. Az óvodapedagógus mindig mesével, dallal altasson. Fontos, hogy kényelmes ágyakon feküdjenek a gyerekek. Az óvodapedagógus vegye figyelembe az egyénenkénti eltérő alvásszükségletet. A nagyobb alvásigényű gyermeket engedni kell tovább aludni. A nagyobbak esetében szükséges kiépíteni azokat a szokásokat és szabályokat, amelyeknek a keretein belül előbb felkelhetnek a gyerekek, mint a szokásos idő, és megfelelő csendes tevékenységet végezhetnek nem zavarva ezzel a még alvó társaikat.

A gyerekek magukkal vihetik az ágyba megszokott tárgyaikat. (kendő, figura)

A pihenés ideje alatt az óvodapedagógus biztosítja a csendet és nyugalmat a gyerekek között. Figyeljen fel a nyugtalan, zaklatott gyerekekre, keresse annak okát.

Az egészséges környezet biztosítása

Az óvoda a lehetőségek figyelembe vételével gondoskodik a megfelelő tárgyi környezetről, kezdeményezi a hiányok pótlását, ellenőrzi a felszerelés megfelelő állapotát, gondoskodik a karbantartásról.

Az óvoda udvara

A környezet védelmének egyik színtere ennek megfelelően az udvar kialakítása, felszerelése az óvodások sokféle tevékenységét szolgálja minden évszakban.

Az udvar különböző talajfelületei más-más célt szolgálnak. Az udvar egy részét pázsit borítja, de van murvás és betonos rész is a kerékpározáshoz, rollerezéshez.

A gyerekek szabad mozgását, edzését megfelelő **felszerelési tárgyak, eszközök** szolgálják. Külön szabályzatban foglaljuk össze biztonsági okokból az ezekkel való bánásmódot, tevékenységek szabályait. Ezt a szülőkkel is megismertetjük, és kérjük, hogy ugyanezeket tartassák be gyermekeikkel.

Az udvaron szükség van a gondosan rendben tartott homokozókra, asztalokra, ahol szabadon festhetnek, gyurmázhatnak a gyerekek.

Az óvoda helyiségei

Az óvoda építészeti adottságait, a rendelkezésre álló helyiségeket az óvodapedagógus ésszerűen, a pedagógiai feladatok megvalósítása érdekében használja fel.

Az öltözők kialakítása, berendezése a gyerekek és szülők kényelmes öltözését szolgálja.

A csoportszobák a játék, egyéb tevékenységek, valamint az étkezés és alvás színtere. Ezért fontos, hogy az elegendő helyen kívül kellő felszerelés álljon rendelkezésre.

Fontos a természetes megvilágítás érdekében, hogy az ablakok nagyobb felülete szabadon maradjon.

Az erős napfény ellen világos színű, elhúzható függönnyel kell védeni a termet.

Naponta többször van szükség szellőztetésre, de ezen kívül a bukóablakok (felső és alsó) használata praktikus. A berendezési tárgyak könnyen mozgathatók, és tisztán tarthatók. Fontos a balesetveszélyes eszközök kiküszöbölése, vonatkozik a már beépített tárgyakra (pl.: fűtőtest) is. A mosdóban a szerelvények megfelelnek a gyerekek méreteinek, lehetőség szerint tudjuk biztosítani az intimitást.

Minden gyerekeknek külön fogmosó felszerelés szükséges, saját jellel ellátva.

A székhelyen tornaszoba biztosítja a testi nevelés feladatainak megvalósítását, felszerelése folyamatosan történik, tisztasága, szellőzése biztosított.

A logopédiai foglalkozások külön szobában zajlanak, ennek felszerelése a logopédus szakmai irányításával történik.

Betegségek megelőzése

A nap közben megbetegedett gyereket az óvodapedagógus az elkülönítőben fektesse le, felügyeletéről gondoskodjon. A szülő azonnali értesítése a gyermek mielőbbi orvoshoz kerülése szempontjából fontos. Az óvodába beiratkozó gyermekektől orvosi igazolást kérünk.

Ez nemcsak a gyermek egészségi állapotáról ad tájékoztatást, hanem az esetleges gyógyszerallergia, állandó gyógyszereszedésről, más egyéb érzékenységről.

A gyermekcsoportban fertőző betegség észlelése esetén fertőtlenítés szükséges.

A veleszületett rendellenességek korai felismerése lehetővé teszi a mielőbbi korrekciót. (nagyot hallás, fénytörési hiba)

A neurotikus tünetek nevelési hibák, kedvezőtlen családi légkör, súlyos lelki megrázkódtatás hatására alakulhatnak ki. Fontos, hogy az óvodapedagógus felfigyeljen a tünetekre és a szülővel együtt keressék a megoldást. Ha a megoldás meghaladja az óvoda lehetőségeit, a megfelelő szakemberhez irányítjuk a gyermeket. Elsősorban a Pedagógia Szakszolgálat Nevelési Tanácsadó pszichológusával, de nagyobb problémák esetén a Gyermekjóléti Szolgálat családgondozójával vesszük fel a kapcsolatot. A sajátos nevelési igény gyanújának felmerülése a Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottsága vizsgálatát teszi szükségessé.

A vizsgálatoknak megfelelően szükség szerint szakember bevonásával ellátjuk a speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki feladatokat.

Ezekről a gondokról nagyfokú tapintattal lehet beszélni a szülővel, az a célunk, hogy elfogadja az esetleges további vizsgálat fontosságát.

Mindenkor tiszteletben kell tartani a szülő jogát és szerepét a gyermeknevelésben, de a fejlesztés közös ügyé kell, hogy váljon.

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára.

A gerincoszlop és a mozgásszervek elváltozásainak megelőzése érdekében ügyelni kell arra, hogy a gyerekek megszokják a helyes testtartást. Fejlesztő mozgással egyenes fekvőhely biztosításával a testtartás javítható.

A lábboltozatot erősítő speciális, játékos gyakorlatokkal a megfelelő lábbelin kívül megelőzhető, ill. korrigálható a lúdtalp.

Az óvodapedagógus figyeljen fel a jelenségek tüneteire, és a szülő segítségével keresse az okokat a mielőbbi gyógyulás érdekében.

SIKERKRITÉRIUM:

Megfelelő *életritmus* kialakításával megvalósul az **egészséges testi és szellemi fejlődés** alapfeltétele. A gyerekek oldott, kellemes légkörben végzik napi tevékenységeiket.

Az *étkezés* megszervezése és lebonyolítása *kultúrált*, a gyerekek igényeihez alkalmazkodó. Az étkezés feltételeinek biztosításában a gyerekek koruknak megfelelő *önállósággal vesznek részt*.

A gyerekek tisztaság iránti igénye alakuljon ki, a testápolás jelentse a ruházat és testük gondozásán túl az egészség védelmét is.

Az öltözködés területén elérjük, hogy *nagyfokú önállósággal* végzik ezt a tevékenységet, törekednek a célszerű, kényelmes viselet választására.

Az *egészség megőrzésének* fontos része a *megfelelő mozgásigény kialakulása*, az edzés lehetősége. A mozgás változatos lehetőségeit felkínálva végezik azokat egyéni érdeklődésüknek és képességeiknek megfelelően kedvvel és vidáman.

A pihenés szükségességének elismerésén túl, az egyéni igényekhez alkalmazkodott felkínált pihenési lehetőségekkel élnek a gyerekek.

Mindehhez megfelelő, *egészséges és biztonságos környezet áll rendelkezésre*, amivel **pozitívan alakul a környezettudatos magatartás**.

A szükséges prevenció és korrekció feladatok ellátásával a gyermek önmagához mért fejlődése biztosított.

Kialakulnak azok az alapkészségek, amelyekkel elérhető az egészségvédő, egészségfejlesztő magatartás.

II.2. AZ ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Mivel az érzelmek dominálnak a személyiségen belül, óvodánkban a gyermeket szeretetteljes derűs, kiegyensúlyozott légkör veszi körül. Az óvodai nevelésben az egyén és a közösség nevelése szervesen összefonódik, a csapat az egyént, az egyén a csoportot gazdagítja.

CÉL:

A közös együttélés szabályainak megismertetése, szokássá alakítása.

Élményekre épülő közös *tevékenységek* gyakorlása.

Az óvodában gyermekre váró *új kapcsolatokban való viselkedés* megismertetése.

Érzelmi biztonság és a tevékenységszükséglet kielégítése.

A *társas együttműködés* szabályainak megismertetése. Az erkölcsi, szociális érzékenység fejlesztésének segítése. A gyerekek önkifejező, önérvényesítő, törekvéseinek teret engedve az éntudat alakítása.

Erkölcsei tulajdonságok – segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, - alakítása, szokás – és normarendszer megalapozása. A szociális érzékenység fejlesztése, a másság elfogadása, a környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása. A gyermek akaratának – önállóság, önfegyelem, kitartás, feladat- és szabálytudat – fejlesztése.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, vagy alacsonyabb szinten álló speciális törődést igénylő gyerekek fejlesztése megfelelő szakember bevonásával.

A gyerekek aktivitásának növelése, együttműködésre nevelés.

Vegyes életkorú csoportban minél jobban kihasználni a *szociális tanulás* gazdag lehetőségeit.

A csoportok közötti kapcsolatok, megfelelő hagyományok szerinti ápolása.

FELADATOK:**A beszoktatás**

Az első találkozás az óvodával, annak emberi és tárgyi környezetével szinte minden gyerek esetében alapvetően befolyásolja az óvodához fűződő későbbi kapcsolatát.

Körütekintés, türelmet és gyöngédséget igényel a családból közvetlenül óvodába kerülő gyerekek beszoktatásakor.

Más intézményből óvodánkba kerülő gyermekek esetében is ugyanazzal a türelemmel és szeretettel kell az óvodapedagógusnak a kezdeti ismerkedési szakaszon átsegíteni a gyermeket. Az újonnan felvételre kerülők a *szülőkkel együtt látogathatják* meg az óvodát. Lehetőségük van az ismerkedésre természetesen a csoport megszokott életét nem lehet naponta bolygatni, így ez a beiratkozási időszak után már az udvari játéokra értendő.

Az első szülői értekezleten megismerkedhetnek a szülők és az óvoda pedagógiai rendszerével, lehetőség van a szülői kérések és kérdések felvetésére.

- Előnyös, ha a szülő részt vesz gyermeke beszoktatásában, ami fokozatosan történik. Ez az átmeneti időszak addig tart, amíg a gyermeknek szüksége van rá.
- Vannak szülők, akiket meg kell győzni a fokozatos és szülővel együtt történő beszoktatás előnyéről.
- A szülők ilyenkor belülről látják az óvoda életét, oldódik szorongásuk, kialakul bizalmuk az óvoda iránt, látva az óvodapedagógus munkáját
- A csoport indulása előtt el kell dönteni, hogy hány gyermek kezdi meg egyszerre az óvodát, ill. hány szülőt tudnak fogadni.
- A gyermekek magukkal hozhatják a biztonságukat fokozó otthoni játékaikat, tárgyaikat.

Hagyományok alakítása, ünnepek

A „holnap öröme” a csoport elé állított távlat, a közös tevékenység a gyerekek fejlődésének serkentője.

Az óvodapedagógus a *távlatok kitűzésénél* gondoljon a különböző *örömforrásokra*. Ügyeljen arra, hogy a közeli és messzibb távlatok jellege összefüggjön a gyermekek életkorával és a csoport sajátosságaival.

Az ünnepek emelkedjenek ki a mindennapokból, *előzze meg tevékeny várakozás, tervezetés*.

A gyerekek maguk is vegyenek részt az előkészületekben. A gyerekek érezzék, hogy az ünnep nemcsak óvodai esemény. Részt vesznek benne a körülöttük élő felnőttek és tágabb környezetük is.

Az ünnep fényét emeli a feldíszített óvoda a gyerekek és felnőttek ünneplő ruhája.

Óvodánkban az ünneplő ruha, a színes, gyerekek számára kedves ruhájuk.

Az ünnepi készülődés, *az érzelmi előkészítés* és az egyre fokozódó örömteli várakozás előzi meg az ünnepet, amelynek szervezésében *elsődleges az, hogy a gyermekek jól érezzék magukat*.

Az ünnepekre való készülődés és hagyományok segítik a gyermekek szülőföldhöz való kötődését.

Óvodánkban a következő ünnepeket szervezzük:

- ❖ Mikulás- várás
- ❖ Adventi készülődés – közös játszótér a Szülőkkel
- ❖ Húsvét – közös játszótér a Szülőkkel

- ❖ Farsang
- ❖ Évzáró – közösen a Szülőkkel

Az ünnepek lebonyolítására nem lehet jellemző a gyerekek öncélú szerepeltetése. Anyák napján megemlékezünk dallal és kedves meglepetéssel az édesanyákról.

Azokon az ünnepeken, amelyeken a szülők is vendégek, inkább egy közös játékra várjuk őket, mint előadásra. (Karácsonyi játszóház, húsvétot megelőző játszóház, évzáró)

A *nemzeti ünnepek*, mivel gondolat világa távol áll a gyermekektől, *megemlékezés szintjén* kerülnek be az óvodába, dalok versek vizuális nevelés eszközeivel. (Március 15) A gyerekeket érdeklő dolgokat emeljük ki ebből az ünnepből, és dalban, mesében, rajzban jelenítjük meg. A szülőföldhöz való kötődést ezen keresztül is alakítjuk.

A rendszeresen ismétlődő tevékenységek közül némelyek hagyománnyá válhatnak.

A meglevőkön kívül akár újak is gazdagíthatják az óvoda életét.

Óvodánkban, a következő hagyományok vannak:

- ❖ Óvodapedagógusok közös éneklése, bábjátéka, egyéb program szervezése (Zenei világnap, föld napja, állatok világnapja, víz világnapja, a madarak fák napja)
- ❖ Tavaszi zöldág járás
- ❖ Gyermeknapi programok
- ❖ Pünkösdi királyválasztás, sportvetélkedővel
- ❖ Gyermekek születésnapjának megünneplése
- ❖ Ovi-galéria

Az ünnepek csak a szülők együttműködő támogatásával érhetik el a hatásukat, ezért ügyelni kell arra, hogy ne terheljük meg feladatokkal őket.

Vegyük figyelembe javaslataikat és *tartsuk tiszteletben a család ünnepeit.*

Kapcsolat a családdal

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak.

A kettő összhangjára való törekvés a nevelés elengedhetetlen feltétele.

Az együttműködés egyenrangú nevelőtársi viszonyban és jó partner kapcsolatban nyilvánuljon meg.

A kapcsolattartás elveit és formáit részletesen a VII. fejezetben írjuk le.

Az óvodapedagógus és kapcsolatai a csoportban

Az óvodapedagógus a közösségi élet irányítója. A közte és a gyerek között létrejött érzelmi kötődés a csoport egészére gyakorolt befolyás leghatékonyabb eszköze.

Az óvodapedagógus *személyiségének modell értékével hat* a csoport szerveződés folyamatára, miközben maga is a közösség tagja.

Viszonya egy-egy gyerekhez hat a csoporton belüli kapcsolatokra, a gyerekek egymás iránti érzelmeire, magatartására.

Az óvodapedagógus legyen határozott, ugyanakkor barátságos.

Nagyon fontos, hogy *megértésre és toleranciára törekedjen.*

Törekedjen arra, hogy a gyerekekkel igazságosan és differenciáltan, magabiztos módszertani tudás birtokában bánjon.

Követeléseiben vegye figyelembe a gyermek fejlettségét, egyéni érzékenységét, ugyanakkor tartsa szem előtt fejlesztési feladatait.

Az óvodapedagógusok azonos pedagógiai nézeteket vallanak, az egységes beállítódás és szemlélet sokszínű nevelési eljárásban jut kifejezésre, **ezt a szemléletet segítik, támogatják munkájukkal a dajkák.**

A gyerek és kapcsolatai a csoportban

Ahhoz, hogy a gyerek a csoport tagjának érezze magát, tapasztalnia kell, hogy őt ugyanúgy, mint a többiekét számon tartják, szükség van rá.

A gyerekek az óvodapedagógus és dajka találkozáskor üdvözölnék egymást.

A közösségi nevelés folyamatában az óvodapedagógus ügyeljen arra, hogy a *gyerek én-tudata megerősödjék, a gyermeki önkifejezés érvényesüljön.*

Ennek érdekében ki kell emelni egy-egy gyerek egyéni külső, ill. belső tulajdonságait, annak változásait.

A gyerekek tanulják meg, hogy *akaratukat nem érvényesíthetik mások kárára.* Az óvodapedagógus igyekezzen elérni, hogy a csoport tagjai vegyék tudomásul egymást, figyeljenek egymásra.

A helyes szokás – és normarendszer kialakítása segíti a gyermeki személyiség megfelelő fejlődését.

Minden gyerekeknek lehetősége van önálló, aktív személyként élni a csoportban. Így elérhető, hogy mindenki a csoport egyéni színeivel és tulajdonságokkal rendelkező tagja lesz.

A közös élmények kapcsán feléled az *egymás iránti rokonszenv.*

A kapcsolatok alakulását erőltetni nem szabad, de a csendes, visszahúzódó gyerekeket igyekezzen közelebb hozni hasonló tulajdonságú társaihoz.

A gyerekek közti feszültség elhárítására az óvodapedagógus akkor vállalkozzék, ha a sérelem fizikai fájdalommal veszélyezteti a gyermeket.

Gondoskodással kell segíteni a létrejött kisebb csoportokat, melyek az egymás iránti érdeklődés, együttműködési lehetőség miatt jöttek létre.

A vezető tulajdonságokkal rendelkező gyerekek képességeiket a csoport érdekében fejtsék ki. Az óvodapedagógus érje el, hogy a gyerekek belátásból, érzelmi elfogadásból megtanulhassa saját akaratát alávetni másokénak.

A türelem nem jelenti a tevékenységről való végleges lemondást, csupán annak elhalasztását.

Az önfegyelem viszont már lemondást jelent, elképzeléseinek változtatni kell, társaival kompromisszumot kell kötni.

A felelősségérzést és kötelességtudatot a közösségi nevelés egész folyamatában szükséges fejleszteni, ezért kell a gyerekek megnyilvánulásait folyamatosan figyelemmel kísérni.

Fontos, hogy a gyerekek elfogadják társaik, esetleg a többiekétől eltérő külsejét, viselkedését.

Számtalan lehetőség kínálkozik egymás segítségére, a *tapintatos viselkedés megtapasztalására.*

A gyerekek között alakuló kapcsolatokban jelentős szerepe van a *verbális kommunikációnak.* Nagy jelentőségű a **modell értékű kommunikáció és bánásmód az óvodapedagógus és dajka részéről.**

Meghitt beszélgetések alakulnak ki a gyerek-gyerek között, valamint gyerek és óvodapedagógus, gyerek és dajka között.

A közösség fejlődése a csoport tagjainak tevékenységétől és a gazdagodó társas kapcsolatoktól függ.

Az óvodapedagógus tartsa szem előtt, hogy ez minden gyerek személyiségfejlődésének ösztönzője.

Az óvodapedagógus egyéni bánásmóddal biztosíthatja, hogy a gyerekek a rájuk jellemző sajátos vonásoknak megfelelően váljanak a közösség tagjaivá. A pozitív értékelés megerősíti a helyes magatartást és elősegíti az elvárások belsővé válását.

SIKERKRITÉRIUM:

Az óvodapedagógus *egyéni bánásmódja* biztosítja, hogy a gyerekek az óvodai közösség tagjaivá váljanak. **Az óvodapedagógus, és dajka modellértékű kommunikációja és viselkedése segíti a gyermeki személyiség pozitív alakulását.** *Meghitt baráti beszélgetések* alakítják a mindennapi kellemes társas kapcsolatokat.

A körültekintéssel, *türelemmel beszoktatott gyermekek* a gondoskodással kialakított kis közösségekben jól érzik magukat.

Külön *örömforrás* a csoportoknak az *ünnepekre való készülődés*, a gyerekek érdeklődését figyelembe vevő megünneplése.

A hagyományok segítik a gyermekek szűkebb és tágabb környezetéhez való pozitív érzelmi viszony, ezen túl a szülőföldhöz való kötődés kialakulását.

A **szokás-és normarendszer** biztosítja a személyiség harmonikus fejlődését. Az éntudat az életkornak megfelelő szintű. A gyermek megfelelő önállósággal, önfegyelemmel, kitartással, feladat- és szabálytudattal rendelkezik.

A családdal a különböző programokon olyan kapcsolatot tudunk kialakítani, ami nevelési céljaink megvalósítását segíti.

A *felnőttek és gyerekek harmonikus kapcsolatban*, egymást tiszteletben tartva töltik mindennapjaikat.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, speciális törődést igénylő gyerekek saját magukhoz képest mért fejlődést mutatják a megfelelő egyéni fejlesztéssel.

II.3. AZ ANYANYELVI AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS

II.3.a. ÉRTELMI NEVELÉS

CÉL:

Az érzékelés-észlelés útján az őket körülvevő valóságot tapasztalati síkon legyenek képesek megismerni.

Az értelmi képességek – érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás, képzelet – valamint a kreativitás folyamatosan életkori sajátosságainak megfelelően fejlődnek.

Az óvodapedagógus irányításával a megszerzett ismeretek között egyszerű összefüggéseket vegyenek észre.

A finommotoros képességeiket: szem-kéz-mozgás koordináció területén összerendezetten tudják használni.

Képesek legyenek megszerzett ismereteiket emlékezetben tartani és felidézni.

Képesek legyenek életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelő feladatok irányított, majd önálló megoldására.

Gondolataikat, érzéseiket megfelelően tudják kifejezni.

FELADATOK:

Az óvoda a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira építve biztosítja a gyermekek számára azokat a *változatos tevékenységeket*, amelyeken keresztül további élményeket tapasztalatokat szerezhetnek. Ezek az *élmények biztosítják* számukra az ismeretszerzés lehetőségét a természeti és társadalmi környezetről.

A gyerekek spontán szerzett ismereteinek, tapasztalatainak rendszerezése, bővítése, különböző élethelyzetekben való gyakorlása.

Óvodánkban a spontán szerzett ismeretekkel és az óvodapedagógus által szervezett kezdeményezéseken szerzett ismeretekkel egyaránt az *értelmi képességeket* (érezékelést, észlelést, figyelmet, képzeletet, gondolkodást) és a *kreativitást fejlesztjük*.

SIKERKRITÉRIUM:

Óvodánkban a gyerekek **értelmi képességei, és kreativitásuk** az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlettek.

Az **élményszerű tanulás** minden gyerek számára elérhető és biztosított. A tevékenységekben mindenki saját képességei szerint vesz részt, így valóban a *saját képességeik* szerinti fejlődést mutatják.

Tapasztalataik élményeik megfelelő rendszerben segítik a környező világ megértését, elfogadását.

A gyerekek a nevelés hatására képesek lesznek az ismeretek befogadására, emlékezetben tartására.

II.3.b. AZ ANYANYELV FEJLESZTÉSE

Az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának. **Feladatainak megvalósítása az óvodai tevékenységeken keresztül történik.**

A szocializáció folyamán a beszéd a gyerek környezetével való érintkezésének, *önkifejezésének*, gondolkodásának legfőbb eszközévé válik.

Az anyanyelv ismeretére szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének ösztönzése és fenntartása átszövi a mindennapokat.

A beszélő környezet biztosítása és a helyes mintaadás következtében alakul megfelelő módon a kommunikáció.

A beszéd által növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei.

A helyes, szép beszéd mélyíti érzelmeit, fejleszti esztétikai érzékét, előkészíti őt irodalmi élmények befogadására.

A beszédkapcsolatok kialakulásának alapja az óvodapedagógus és a gyerekek közti szeretetteljes viszony, a jó csoportlégtér.

A nyelvi-kommunikációs helyzetek kialakulásának alapvető feltétele az egymást meghallgató és egymáshoz beszélő társak beszédkedve, beszédképessége, az anyanyelv szókincsének, hangzásbeli és szövegszerkesztési sajátosságainak tapasztalati ismerete, használata.

CÉL:

Az anyanyelv megbecsülésére nevelés. A kommunikációs kedv ösztönzése, a gyermeki kérdések támogatása. A gyerekek beszédmegértésének és kiejtésének fejlesztése.

Legyenek képesek beszédhangok pontosan észlelésére, a hangokat tisztán ejtsék. A gyermekek szókincsének fejlesztése, fogalombővítés.

A gyerekek képessé váljanak a megismert szavakat, kifejezéseket új beszédhelyzetekben is alkalmazni.

A gyerekek szívesen kérdezzenek, a válaszok igénylésével jó beszédkedv alakuljon ki.

Ismerkedjenek olyan a hangzásbeli sajátosságokkal is, ami a beszélő és érzelmi állapotára utal, és élővé teszi a beszédet.

Ismerjék és használják a tekintet, a mimika, a fej-és testtartás, a távolság, vagyis a metakommunikatív elemeket.

FELADATOK:

Feltétlenül szükséges, hogy az óvodában a *pedagógus folyamatosan beszélgesse a gyerekekkel. Nevezze meg az egyes tevékenységformákat*, készítse őket párbeszédre.

Az óvodapedagógus tevékenységét mindig kísérelje szókincsbővítő magyarázat. A gondolkodás serkentésével (Te mit gondolsz arról, hogy ...?) kérdések és válaszok igénylésével párbeszéd kialakítása.

Az illeszkedő nyelvi formák választékának felkínálása, amely a gyermek szocializációját segíti.

Az óvodapedagógus figyelje, hogy a gyerekek a közös tevékenységek során sajátítják el a párbeszéd különböző, az együttműködést segítő fordulóit, az odafordulás udvarias formát.(kérem, köszönöm, légy szíves, tessék...)

A köszönés a gyerekek részéről váljon szokássá, erre kezdettől szoktassuk a gyerekeket.

Az anyanyelvi nevelésben is jól használható eszköz a *bábjáték*.

A báb segítségével a hallgató gyermek is megszólal. Gyakorolni lehet az elbeszélő és párbeszédű beszédformákat, felismeri, miként lehet bánni a hangjával, a hangerővel, a hangmagassággal és a hangszínnel.

Az óvodapedagógus gyakran *kezdemenyezzen hangfejlesztést* szolgáló játékokat.

Közvetlen beszédfejlesztő céljuk van az ún. *anyanyelvi játékoknak*. Ezek mindegyike játékos, mozgásra, cselekvésre, a gyerek érzelmi meghatározottságára építve szolgálja az összefüggő beszéd és párbeszéd fejlesztését.

A mesélés, a verselés az anyanyelvi nevelés legfontosabb területe.

Az óvodapedagógus:

- tolmácsolja a műveket mondanivalójuknak és egyéniségének megfelelően (mimika, gesztusok...)

- magyarázza meg a ritka vagy tájnyelvi szavakat

- kifejezésekkel, szólásokkal, nyelvi fordulatokkal gazdagítsa a gyerekek nyelvi kifejezőkészségét.

A rajzolás, kézi munka során felismertjük a gyerekekkel, hogy valamennyi élményt többféle módon lehet kifejezni. Vegyük észre, hogy a szavakból vagy a rajzokból az is megismeri érzéseiket és gondolataikat a közös élményben nem vett részt. A téri észlelés, az arányok és irányok nyelvi kifejezésének gyakorlása előkészíti az iskolai tanuláshoz szükséges képességeket.

Az ének a hangképzés, a tiszta ejtés, a hangsúly, a hangerő, a hanglejtés dallama, a szabályos lüktetésű ritmus, a tempó és a tempóváltás gyakoroltatásával az élőbeszéd érzelmeit tükröző, jelentést hordozó elemeit gazdagítják.

A gyerekek társadalmi és természeti környezetének személyi kapcsolatainak, tárgyainak, a tárgyak tulajdonságainak megismerése gazdag anyaggal járul hozzá az anyanyelvi neveléshez.

A matematikai tevékenységek révén a beszéd és a gondolkodás szoros összefüggésben fejlődik. A megoldáshoz vezető utak végiggondolásával tapasztalatokat szereznek a hasonlóságok, különbségek, egyéb matematikai kifejezések pontos nyelvi megfogalmazásáról. A testnevelés foglalkozásokon a gyerekek gyakorlatot szereznek abban, hogy szóbeli leírás után hajtsanak végre mozdulatokat, utasításokat.

A gyerekek mintakövetése miatt nagyon fontos a *felnőttek beszédstílusa* mind a gyerekek, mind egymás irányába. Ezért az óvoda valamennyi dolgozójától alapvető követelmény a *tiszta, udvarias, halk tónusú beszéd*.

Az óvodapedagógus szeresse és ismerje anyanyelvét, önképzéssel, a közművelődési lehetőségek felhasználásával fejlessze anyanyelvi kultúráját.

Mondatszerkesztése legyen egyszerű, de változatos.

Éreztesse a nyelv kifejezőerejét és szépségét.

Az óvodapedagógus *kérdéseivel* is fejlessze a gyerekek gondolkodását, ösztönözze beszédre őket.

Kísérje figyelemmel az *egyéni beszédfejlődést*, ha szükséges kérje logopédus segítségét.

Az óvodapedagógus a lehető legnagyobb teret biztosítsa a gyerek spontán megnyilatkozásának, melynek során különféle helyzetekben szerezhet tapasztalatokat beszédének szerepéről, a szóbeli kapcsolatok formáiról.

SIKERKRITÉRIUM:

A gyerekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.

Elbeszélésük legyen folyamatos, ha nem is követik mindig a logikai vagy időrendi sorrendet. Beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési formákkal megteremtik és fenntartják a kapcsolatot.

Nyugodtan tudják végighallgatni társaikat és a felnőtteket.

Helyesen használják a névmásokat, a névutókat, az igeidőket.

Kialakul a beszédhelyzethez, szívesen kérdeznek, igénylik a válaszokat. Kialakul az anyanyelv szabályaihoz illeszkedő érthető, megfelelő hanghordozású és hangerejű beszéd. A beszélő környezet következtében elérjük a megfelelő kommunikációt a társakkal és felnőttekkel.

Beszédüket kísérik az aktuális helyzetnek megfelelő gesztusok és arcjáték.

Tisztán ejtik a beszédhangokat.

III. A GYERMEK TEVÉKENYSÉGFORMÁI

III.1. A JÁTÉK

A kisgyermekkor legfontosabb és *legfejlesztőbb tevékenysége*, és így az *óvodai fejlesztés leghatékonyabb eszköze*. A játék a valóságot tükrözi. A gyerek tapasztalatait, élményeit játssza el sajátos, gyakran átalakított formában. A gyermek pszichikus funkcióinak változásai a játék fejlődésével függenek össze, **ezért elengedhetetlen a szabad játék biztosítása**. A szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat mint a gyermek elemi pszichikus szükséglete, hosszan és zavartalanul elégül ki, mindennap visszatérő módon.

A személyiség fejlődésében különösen jelentős, hogy a legváltozatosabban a játékban nyilvánulnak meg és fejlődnek a gyerekek közti társas kapcsolatok

A tevékenység közben a gyerek derűs, felszabadult, *a játék örömforrás* számára.

A játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő élményt adó tevékenység.

A játékot a feszültség csökkenése kíséri, és áthatja a gyermek minden tevékenységét.

„A játék, az a különös,
Gömbölyű és gyönyörű,
Csodaszép és csoda jó,
Nyitható és csukható,
Gomb és gömb és gyöngy, gyűrű.”
Kosztolányi Dezső

CÉL:

A tevékenység során megismerkednek a világgal, a tárgyakkal, a valóság jegyeivel, értelmi képességeik pozitívan fejlődnek.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait a játékában tagolja.

A játékszituációk kialakulása, a „mintha” helyzet *gazdagítja a képzeletet* és a gondolkodást.

A játék során pozitív érzelmek alakulnak ki a gyermekekben, az ötletekkel, a szokatlan fordulatokkal a kreativitás fejlesztése.

A közlési vágy és a gyerekek beszéd kedvének fokozása. A beszédkedv ösztönzése, a nyelvi kommunikációs készség fejlesztése.

Elfogadható viselkedési szabályok gyakoroltatása.

A szabályok megértésével, a helyes magatartás elérése.

A gyerekeknek lehetősége van negatív élményei, *szorongásai kijátszására*, így sor kerülhet a tapasztalatok érzelmi feldolgozására, a velük járó feszültség csökkenésére.

A játék formáinak és tartalmának gazdagítása a gyerekek képességeinek fejlődése érdekében.

A következő játékformák fejlesztése folyik az óvodában:

III.1.a.) Gyakorló játék

A gyakorló játék kiinduló pontja a véletlen mozgásból, a cselekvésből fakadó siker, amely újra és újra ismétlésre készíti a gyermeket.

A játéknak ezen a fokán a gyerekek az eszközök tulajdonságaival a tárgyak egymáshoz való viszonyával, működésével ismerkednek.

A sokszori gyakorlással a különböző funkciók fejlődnek.

II.1.b.) Szimbolikus - szerep játék

A szerep játék nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta.

A gyerekek szerepjátéka tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket és az ehhez fűződő érzelmeiket tükrözi.

Ez a játékfajta feltételezi a gyerek önállóságát, kezdeményezését.

A vállalt szerepeken keresztül ábrázolják a valóság számukra lényeges mozzanatait, miközben sokoldalúan megnyilvánulnak.

A szerepjátékot gazdagítja, ha a gyerekek irodalmi élményeiket szabadon választott, kötetlen módon dramatizálják. Adjon az óvodapedagógus lehetőséget arra, hogy élményeiket elképzeléseik szerint formálva játsszák el a gyerekek.

A *drámajátékot* az óvodapedagógus kezdeményezi és vezeti figyelembe véve a korcsoport fejlettségi szintjét, és a pedagógiai, fejlesztési feladatát.

A *bábjáték* kétféle lehet, vagy a gyerekek önálló, vagy a felnőttek játéka a gyerekeknek. Az eszközök ezért álljanak a gyerekek rendelkezésére. Mindegyik esetben arra törekszünk, hogy a gyerekek egyre önállóbban kezdeményezzenek bábjátékot.

III.1.e.) Konstruáló játék

A gyerekek különböző alkatrészekből, anyagokból építményeket, játékszereket, különféle tárgyakat hoznak létre az „én csinálom” tapasztalata bizonyosságot nyújt a gyerekek saját képességeiről, növeli biztonságérzetét.

A tapasztalatok hatására a spontán létrejövő alkotások mellett helyet kap az előre elgondolt, meghatározott céllal végzett építés.

Az építő játék az eszközök és anyagok változatosságát igényli.

III.1.f.) Szabályjáték

Jellemzője, hogy pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik.

A szabályok határozzák meg a játék megkezdésének módját, menetét, befejezését.

A játék jellegéből következik a szabályok pontos betartása, a megfelelő viselkedés.

Hallgatni kell a játékvezetőre, mindenkinek ajánlatos a csoportja érdekeit szem előtt tartani.

Megtanulja a gyerek a siker és a kudarc élményének elviselését. Az óvodapedagógus engedje, hogy a gyerekek játékában az egészséges versengés jelen legyen, ez azonban soha ne csapjon át az egymással szembeni negatív érzelmek kifejezésébe.

FELADATOK

A játékirányítás elvei

Az óvodapedagógus mindenképp előtérbe helyezte a feltételeket, helyzetet teremt, amelyek hatással vannak a játékokra. Emellett támogató, serkentő ösztönző magatartásával segíti a játék kibontakozását.

Az irányítás kiterjed a gyerekek világról szerzett tapasztalatainak, ismereteinek állandó bővítésére és az élményeket kísérő pozitív érzelmek alakítására.

- Közbelépés csak akkor szükséges, ha a gyerekek egymást zavarják és a konfliktusokat egyedül nem tudják megoldani, vagy nem kívánatos viselkedésmódok jelennek meg.

- Az óvodapedagógus segítségnyújtása fokozza a gyerekek játékkedvét, elmélyülhet a játék.

- A gyerekek játékának színvonala különböző, ezért igazodni kell az adott fejlettségi szinthez és –egyéni fejlettségeiknek megfelelően –magasabb szintre fejleszteni.

- A játék öröme fokozza, ha az óvodapedagógus maga is részt vesz benne.

-Teremtsük meg a játék lehetőségeit a szabadban és az udvaron is.

- A Játék megfigyelése alapján az óvodapedagógus értékes tapasztalatokat szerez a csoport és az egyes gyerekek fejlődéséről.

A feltételek megteremtése

Az óvodapedagógus biztosítja azokat a feltételeket, élményeket, amelyek kedvezően hatnak a szabad játék kialakulására, a gyerekek játékkedvére, amelyek ösztönzik őket, és amelyek segítségével játékok tartalmasabbá, sokoldalúbbá válnak.

A megfelelő légkör

- Az óvodapedagógus segítse a gyerekeket abban, hogy a különböző élethelyzetekben növekedjen önállóságuk, mert ez feltétele annak, hogy a játékban is önállóak lehessenek.

- A gyerekek egész nap sokféle játék elindítására kapjanak lehetőséget, legyen módjuk a szükséges eszközök kiválasztására, önálló kezdeményezésre.

- A gyerekek tapasztalatainak gazdagításával, az együttjátszás igényének felébresztésével serkentjük a közös játék kibontakozását, fejlődését.

- Növeljük a játék során az egymás iránti érdeklődést.

- Az óvodapedagógus segítse a magányosan játszó gyermeket abban, hogy közös játékba bekapcsolódhasson.

Megfelelő hely

- A gyerekek szabad mozgása, a játék térbeli kibontakozása, az egymás mellett játszó csoportok számára az óvodapedagógus biztosítsa a megfelelő helyet.
- Fontos, hogy a bútorok egy része mozgatható legyen, így kialakítható az állandó helyeken kívül ideiglenes játszóhelyek is.
- A kisebbeknek meghitt, egymástól elhatárolt játszóhelyek kialakítása szükséges, ami természetesen könnyű, áttekinthető.
- A nagyobbaknak is szükségük van a játszósarkokra, de gondolni kell a nagyobb helyigényű tevékenységekre is.
- Szoktassuk hozzá a gyereket, hogy önállóan is kialakíthatják a játékhoz szükséges helyet, átrendezhetik a csoportszobát.
- Fontos arra szoktatni a gyerekeket, hogy rendezzék vissza az eszközöket játék után.

A játékidő

A csoportok számára a napirendben a szabad játékra biztosított időkeretet be kell tartani. A játékot megzavarni indokolatlanul nem lehet. Fontos a minél hosszabb, megszakítás nélküli idő biztosítása. Legyen módjuk arra, hogy bizonyos játékokkal több napon keresztül is játszhassanak.

A játékeszközök

- Az óvodapedagógus olyan eszközöket biztosítson, amelyek az elmélyült játék kialakítását segítik, és a fejlesztő motiváló hatást kiváltják.
 - A játékszerek esztétikusak, veszélytelenek legyenek, amit lehet, természetes anyagból kell beszerezni.
 - Lehetővé tesszük, hogy az otthoni kedvenc is bekerülhessen az óvodába, különösen a kisebbek esetében fontos ez az érzelmi szál.
 - A játékszerek könnyen elérhető helyeken legyenek.
 - A gyerekek szokták meg, hogy tegyék vissza a helyére azt az eszközt, amivel már nem játszanak.
- Vigyázzanak a közös játékokra.

SIKERKRITÉRIUM:

Óvodánkban a gyerekek *gazdag fantáziával és sokat játszanak*. Lehetőség szerint nagy kreativitással maguk is *készítenek olyan eszközöket*, amelyeket felhasználnak a játék során. Jó kommunikációs készséggel maguk alakítják a tevékenységet, megfelelő beszédkedvvel alakulnak a társas kapcsolatok és a szabályok.

A szabad játékfolyamat, mint a gyermek elemi pszichikus szükséglete hosszan kielégül. Az élményt adó tevékenység során korának megfelelően fejlett a gyermek kreativitása, pszichikuma.

A játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, és élményt adó tevékenységgé vált óvodánkban.

A játék menetének betartásával, megfelelő *szabálykövetéssel* tudnak játszani és egymással *közreműködő kapcsolatot* kialakítani.

Az óvodapedagógus a *játék* valamennyi *feltételének* megteremtésével, valamint ösztönző magatartásával járul hozzá a gyerekek fejlődéséhez. A játék megfigyelése hozzásegíti az óvodapedagógust a *gyermek személyiségének jobb megismeréséhez*, az egyéni fejlesztés érdekében.

III.2. A MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

CÉL:

A gyerekek a munkát, mint aktív tevékenységet könnyedén, önként és örömmel végezzék. A munka az óvodáskor végéig játékos jellegű maradjon.

A munka elvégzését külső szükségszerűség indokolja, de az önkéntesség elvét be kell tartani.

A munkavégzéssel kapcsolatos ismeretek, készségek elsajátítása. A cselekvő tapasztaláson keresztül valósuljon meg a személyiségfejlesztés.

Az önként vállalt feladatok és munkafolyamatok végzése során *normák, értékek* és szabályok alakulnak ki. A gyerekek megélik a közösségért végzett munka örömét. Az aktív tevékenységeken keresztül a kötelességteljesítés alakítása.

Akarati tulajdonságok fejlesztése. (kitartás, felelősség céltudatosság)

A munka iránti tisztelet kialakítása, eredményének megbecsülése, fontosságának és hasznosságának megismerése.

A gyermeki munka a következő aktív tevékenységekben nyilvánul meg:

A naposság

A naposi funkciók gyakorlása során a gyerekek olyan munkát végeznek, amely fontos a csoport életrendjébe. A naposságot 4 éves kortól lehet bevezetni. A naposság feladattudatot feltételez, figyelemösszpontosítást igényel. Az óvodapedagógusok óvják meg a gyerekeket attól, hogy egész nap készütségben legyenek. A feladatot nem lehet erőltetni, ki kell várni, amíg a gyerek szívesen vállalja.

Eleinte nagy segítséget igénylő feladat, amit növekvő önállósággal oldanak meg a gyerekek.

Alkalomszerű munkák

Az alkalomszerű munkák egy része időről-időre ismétlődik, másik része esetleges. Mindezeket a feladatokat a körülményektől függően a csoport egésze, vagy egyes gyerekek teljesítik.

Alkalomszerű munkának tekinthető a környezet rendjének biztosítása, segítség az óvodapedagógusnak, egymásnak, a kisebbeknek, ajándékkészítés és egyéb megbízatások.

Növénygondozás

A növények gondozásával, életfeltételeik megteremtéséhez járulnak hozzá a gyerekek az ültetés, gondozás által, miközben megfigyelik a közreműködésük során létrejövő változásokat. A teremben és a kiskertben az évszakoknak megfelelően végezhető tevékenységek: a csíráztatás, rügyeztetés, a virágoskert gondozása, falevelek gereblyézése, hó seprés, az élősarok gondozása.

FELADATOK

A munka irányításának elvei

Az óvodapedagógus:

- tanítsa meg a gyerekeket a feladat elvégzésére, az eszközhasználatra,
- tartsa szem előtt, hogy játékos tevékenységről van szó.
- teremtsen meg az önálló munkavégzés lehetőségeit,
- az egyes munkafajtákat fokozatosan, az életkori sajátosságokat figyelembe véve vezesse be,
- biztosítsa a gyerek tényleges aktivitását.
- a gyermek kapjon reális és magához mérten fejlesztő értékelést a munkájáról.

A pedagógus *ösztönözzé* a gyerekek igény szintjének alakulását. Az óvodapedagógus és a gyermek együttműködése alapja a munkának. A napi tevékenységek természetes részét alkossa,

Az óvodapedagógus teremtsen a gyerekek számára az életkorukhoz, erejükhöz, mért munkalehetőségeket. Ezek az alkalmak egyben a cselekvő tanulás szinterei, a tevékenységhez szükséges képességek és készségek elsajátításával. Biztosítani kell ehhez a megfelelő eszközöket, szoktassuk a gyerekeket arra, hogy ezeket tartsák rendben. A gyerekek érezzék, hogy munkájukat igénylik és számon tartják.

Az önálló munkavégzéssel adjunk lehetőséget arra, hogy a gyerekek a szükséges készségeket elsajátítsák, gyakorolják, lássák munkájuk célját, hasznosságát. A dajkák a kialakult munka tevékenységek végzésében segítsék a gyerekeket a nap során.

SIKERKRITÉRIUM:

A gyerekek örömmel, önként és megfelelő kitartással végeznek munka jellegű aktív tevékenységeket.

A gyerekek *érik, hogy mindenki számára hasznos és fontos az, amit tesznek*. A rájuk bízott feladatokat *felelősséggel látják el*. Észreveszik, ha szükség van valamilyen tevékenységre, és önként vállalnak feladatokat.

Pozitívan változnak a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek és tulajdonságok – önállóság, céltudatosság.

A munkavégzéshez kapcsolódó képességek és készségek kialakulnak.

A munkavégzéssel kapcsolatos szabályokat betartják.

Munkájuk eredményére büszkék és további sikeres tevékenységre ösztönzi a gyerekeket.

III.3. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

A tanulást egyszerűen elsajátításnak is nevezhetjük. A tanulás csak belső késztetésből eredhet, így a tanulás pszichikus feltétele egy *motivált állapot*.

A gyermek tanulását a játéka során megjelenő érzelmi, kíváncsisága, megismerési vágya, a felfedezés öröme, utánpótlási kedve, sikerélménye motiválja.

A megfigyelés, az emlékezetbe vésés és felidézés ebben az életkorban a gyakorlati tevékenységbe ágyazottan fejlődik.

CÉL:

A megismerés fokozatosan tevődjön át a képszerű, szemléletes gondolkodás szintjére.

A gyerekek a cselekvéses műveleteket és összefüggéseket a beszéd szintjén képesek legyenek megérteni és kifejezni.

A szóbeli kifejezés a gondolkodás és a beszéd váljon tudatossá.

Az értelmi képességek fejlesztése.

A tanulás közben biztosított legyen a gyerekek érdeklődésének kielégítése, a tapasztalatszerzés, a gondolkodás örömeinek átélése, fedezzék fel a környezet szépségeit.

Biztosítjuk a **gyermeki tevékenységekben a felfedezés lehetőségét**.

A gyerekek észlelésének megfigyelésének pontosítása, figyelmük tartósságának növelése.

Beszédük és gondolkodásuk fejlesztése, legyenek képesek problémák felismerésére és megoldására.

FELADATOK:

A gyermek **cselekvő aktivitásának biztosítása**, a sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.

Az óvodapedagógus a gyermekek érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítja az ismeretszerzés folyamatát.

- A gyereket a tanulásban a kíváncsiság, az óvónőhöz fűződő érzelmi viszony motiválja.
- Az érdeklődést azok a helyzetek tartják fenn, amelyekben a gyerekek átélhetik a felfedezés élményét.
- A tanulás mindig szemléletes helyzetekben szerzett konkrét tapasztalatokra épüljön.
- A szemléletesség érvényesítéséhez nélkülözhetetlen a tárgyak és jelenségek sokoldalú, érzékletes megjelenítése, a tárgyakkal való cselekvés.
- Fontos, hogy minden gyerek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjék, ezt segítsük elő.
- Ezért szükséges a gyerekeket egyéni fejlettségüknek megfelelően *differenciált feladatadással* készíteni sokoldalú tevékenységre.
- Az óvodai tanulás a *játék motivációs bázisára épül*, mindvégig játékos marad.

A tanulásirányítás a gyerekek folyamatos megfigyelésére épül, az óvodapedagógus észreveszi a kedvező változást, és elismeri azt. *Buzdításával növeli a gyermek önbizalmát*, ami elősegíti önértékelésének fejlődését. **Személyre szabott pozitív értékelésével motiválja az újabb tevékenységekben való részvételre.**

Az óvodapedagógusok a nevelési célok érdekében, a csoport és az egyes gyerekek fejlettségéhez, ill. a helyi lehetőségekhez alkalmazkodva tervezzék meg saját csoportjuknak saját tevékenységeik anyagát, válasszák ki a szervezési és munkaformákat.

A TANULÁS MEGSZERVEZÉSE

A szervezett tanulás formája óvodánkban a *komplex módon szervezett tevékenység*.

A gyermek egészséges tevékenységekben megnyilvánuló fejlesztéséhez szükséges a feladattudat és együttműködő képességet fejlesztő növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások szervezése.

Mivel az óvodáskorú gyermekek fő tevékenysége a játék, így a tanulás motívumai is ezzel kapcsolatosak. *A játék készlet megismerésre*, a gyermeki tevékenység során jelentkező problémák felismerésére, megértésére és a lehetőségekhez mért megoldására, felfedezésre.

A szervezésben érvényesül a *nevelői céltudatosság és tervszerűség*, a pedagógiai önállóság.

A *gyerekek önkéntesen vesznek részt a kezdeményezésekben*. Alapvető szabály, hogy nem lehet a már kialakult játékot megzavarni, ezért az időpont és a hely megválasztása nagy körültekintést igényel.

A gyerekek úgy helyezkedjenek el, hogy az esetleges helyváltoztatás ne szakítsa meg a foglalkozás érzelmi folyamatát.

Helyes szokáskialakítással érhetjük el, hogy a kezdeményezett tevékenységekben a gyerekek ne zavarják egymást, és az éppen adott tevékenységet.

A sajátos nevelési igényű gyermek habilitációja részben a többi gyermekkel végzett munka során, differenciált bánásmóddal és eszközökkel, részben egyéni vagy kiscsoportos formában valósul meg.

A tevékenységek szervezése a nevelési év folyamán:

- 3-4 évesek november 1-től május 31-ig

- 5-6-7 évesek október 1-től május 31-ig

A hetirend:

A hetirend kialakításának elvei:

1. A játék és valamennyi tevékenység a tanulás legfontosabb területe, melyben a gyermekek – környezetük utánzásával, megfigyeléssel, felfedezéssel, kísérletezéssel önállóan szereznek tapasztalatokat és élményeket az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

2. A tervezett témaköröket folyamatosan, a gyermekek tevékenységére, érdeklődésére, az aktualitásra építve játékosan dolgozzuk fel, mértékét a résztvevő gyermekek ismeretének szintje, fejlettsége szabja meg.

3. A **3-4 éves korosztály** számára a kiegyensúlyozott légkör megteremtésére és a biztos szokás – és szabályrendszer kialakítására törekszünk. A játék elsődlegességét biztosítjuk. A játékos tevékenységekben megvalósuló fejlesztésen túl heti 1 tornafoglalkozást tervezünk és napi 1 csoportos foglalkozást (rövid 5 perctől).

4. A **4-5 éves gyermekek** számára játékos differenciált tevékenységeket és heti 1 torna foglalkozást tervezünk, a gyermekek fejlettségének függvényében napi 1 csoportos foglalkozás (növekvő időtartamban).

5. A **6-7 évesek korcsoportjában** játékos képességfejlesztő tevékenységeket, 1 torna foglalkozást, és a hét minden napjára legalább 30 perces csoportos foglalkozást tervezünk.

6. A **vegyes életkorú csoportokban** 1 kötelező tornát és a hét minden napjára játékos, képességfejlesztő tevékenységeket tervezünk, valamint napi egy csoportos foglalkozást amiben eltérő időintervallumban vehetnek részt az eltérő korosztályok, ezen belül a kicsiknek és a nagyoknak való külön feladat megjelöléssel.

7. Minden korcsoportban megvalósítjuk az egyéni differenciált fejlesztést, felzárkóztatást és tehetséggondozást.

SIKERKRITÉRIUM:

A kötetlenül szervezett önkéntes tevékenységben a *gyerekek nagy számban vesznek részt*, hiszen *s számukra érdekes, vonzó, pozitív* érzéseket teremtő.

A növekvő időtartamú foglalkozások szervezésével megvalósul az együttműködés.

Az óvodapedagógus általi elismerés további tevékenységre *buzdítja* a gyerekeket, így biztosítva az érdeklődést.

A differenciált feladatadás lehetővé teszi, hogy a gyerekek képességei az *egyéni képességekhez* mérten fejlődik.

A felfedezésen és cselekvésen keresztül megszerzett tudást képes alkalmazni képességei és készségei által.

A sikerélmény hatására egyre nő *megismerési vágyuk, szándékos figyelmük, feladattudatuk*, így lehetővé válik az iskolai élet megkezdése.

III.4. VERSELÉS, MESÉLÉS

A mese-vers a legszorosabban összefonódik az anyanyelvi neveléssel, a zenével az énekkel, a mozgásos játékokkal. A mese-vers olyan élmény, ami érzéki benyomásokból támad, érzéki - érzelmi élményeket ad, erkölcsi tartalma van.

CÉL:

A verselés, mesélés *élmény* legyen a gyerekek számára.

Csak nyelvileg tiszta, és értékes mesét, verset ismertetünk meg a gyerekekkel,

Emberi kapcsolatokra tanítjuk a gyerekeket a mese és a vers az anyanyelv közegén át.

A mesével *oldjuk a szorongást*, amelyet a nagyrészt még ismeretlen világ, a feldolgozatlan indulatok váltanak ki a gyerekekből. A mese tárgyi világot is megelevenítő lelkesítő szemléletmódja, mágikus világképe a csodákkal és átváltozásokkal ébresszen rá a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

Szeressék és várják azokat az alkalmakat, amikor mese, vers hallgatására kerül sor, maguk is próbálkozzanak mesemondással.

Próbálkozzanak a dramatizálással, vers és mese önálló alkotásával. A mindennapokhoz kapcsolódó *verseket képesek legyenek felidézni*.

A gyerekek arra szoktatjuk, hogy vegyék kézbe, *nézegetsek és szeressék a könyveket*, amelyekben kedves meséik, verseik találhatóak.

FELADATOK:

Az óvodapedagógus a népi, dajkai, a klasszikus és kortárs irodalmi műveken keresztül juttatja élményekhez a gyermekeket.

Kezdetben a mondókák, a hangutánzó mondókamesék arra alkalmasak, hogy felkeltsék a gyerekek figyelmét. A rövid láncmeséken keresztül gazdagodnak élményei, örül, amikor ráismer ugyanarra a szereplőre.

Kötetlenül találkozhat a képeskönyvvel, amit bármikor nézegethet.

A kicsikhez közelálló mesék az állatokról vagy közvetlen környezetükről szólnak. Ebben a korban nagy szerepe van az altató, hintáztató, ujjkiszámoló, állathívogató mondókáknak, amelyek igénylik az óvodapedagógussal a közvetlen kapcsolatot.

A nagyobbak már hosszabb mesét képesek követni, megértik a humoros verseket vagy történeteket.

Az 5-6-7 évesek a verseken és mondókákon kívül nagyon kedvelik a tündérmeséket, számukra epizódokból álló történeteket mondunk napokon keresztül.

A mesék drámaisága, az ellentétes párbeszéd, a jellemek kiszínezése, az elbeszélés folyamatossága, a csodák, a mesemondás szertartása mind örömforrás, élmény a mesélőnek és a gyerekeknek egyaránt.

Megkönnyíti a mesemondás megszervezését, és hangulatának megteremtését az állandó mesemondóhely kialakítása minden korcsoportban.

A kisgyerek közvetítón keresztül jut hozzá az irodalomhoz. Szüksége van a *felnőttel való kapcsolatra*, aki fejből közvetíti a mondókákat, verseket, megmutatja a hozzájuk kapcsolódó mozdulatokat, játékokat. A mesélővel való személyes kapcsolat biztosságot ad a gyermeknek, így a mesehallgatás olyan elengedett intim állapot, amely eleven, belső képvilágot jelenít meg.

Emlékezetből ritkábban könyvből olvasva arca és hangja játékaival kelti életre a mesét.

Az előadásmód mindig legyen személyes, kövesse, a nyelv zenei ritmusát. Az élő mesét jól kiegészíti a bábozás, dramatizálás, drámajáték.

A verseket nem lehet gyakoroltatni, hanem többször, más tevékenységek közben mondogatni.

Igen fontos az ismétlések gyakorisága, és a szabad választás, ami hozzájárul ahhoz, hogy legyen kedvenc meséjük.

Az óvodapedagógus a mesemondás alkalmait mesehallgatásra utaló, ismétlődő *szokásokkal* teremti meg. A megfelelő alkalmak felidézéséhez és megragadásához álljon készenlétben.

Biztosítjuk annak lehetőségét, hogy érvényesüljenek a gyermeki önkifejezés alternatív lehetőségei, a gyermekek vers- vagy mesealkotásának mozgással vagy ábrázolással való összekapcsolása.

Lehetőséget biztosítunk az önálló vers és mese alkotásra, buzdítjuk az ilyen irányú törekvéseket.

A csoport teljes részvételét igényli a mesemondás, bábjáték. A mozgással kísérhető verseknek nem árthat a természetes játékzaj.

Fontos a rendszeres *elavulás előtti mesemondás*. Az óvodapedagógus győzze meg a szülőket a rendszeres otthoni mesemondás hasznosságáról.

SIKERKRITÉRIUM:

A gyerekek játék közben odaillő szövegeket, ritmusokat mondogatnak.

Kérik az elhangzott verseket, mondókákat.

Hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében kezdik felfogni a vers témáját.

Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesemondás hallgatás feltételeinek kialakításában.

Figyelmesen, csendben, érdeklődéssel hallgatják végig a mesét.

A mesében elhangzottokról később beszélgetnek, a szereplők érdekes szólásait, nevét megjegyzik.

Képesek többször hallott meséket önállóan is elmesélni, saját mese vagy vers alkotással próbálkoznak.

A gyermeki élményfeldolgozás egyik formája lesz a mesehallgatás során keletkezett belső képalkotás.

Biztosítottak a gyermeki verselés mesélés mozgással vagy ábrázolással történő összekapcsolása.

III. 5. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

CÉL:

Az óvodai ének, énekes játékokkal felkeltjük a gyerekek *zenei érdeklődését*, formáljuk zenei ízlésüket.

A gyerekek *zenei hallásának, ritmus érzékének*, zenei emlékezetének, és játékos zenei alkotókedvének fejlesztése.

A zenei anyanyelv megalapozása, a zenei ízlés formálása.

Az élményt nyújtó közös tevékenység közben fedezzük fel a dallam a ritmus és a mozgás szépségét.

Kedvezően alakuljon az önként vállalt fegyelmük, gátlásaik minél jobban oldódjanak.

FELADATOK:

A gyermekek zenei képességfejlesztésének eszközei az énekes népi játékok, és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások.

A gyerekeket kezdetben rövid mondókákkal, ölbeli játékokkal és a kvint távolságot nem túllépő hangterjedelmű dalos játékokkal ismertetjük meg.

A játékok elsősorban még kétszemélyes jellegűek, ill. egyszerű utánzó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok.

A gyerekek fejlettségüknek és korcsoportjuknak megfelelő szinten ismerkednek a *magasabb és mélyebb hangokkal, a halk és hangos közötti különbséggel, a zörejhangokkal*.

Az *egyenletes lüktetés* érzékeltetése a kicsiknél mondókázás, éneklés közben játékos mozdulatokkal történik.

A nagyobbak dalainak hangkészlete a félhang nélküli ötfokúságban mozogjon, de előfordulhat benne, hangsúlytalan „fá” és „ti” hang is.

A dalokhoz *változatos mozgásformák* járulnak egyre nagyobb ügyességet igénylő formában.

A gyermek néptáncok és népi játékok megismerésével a mozgás szépségén át, a hagyományok továbbélését valósítjuk meg.

A zenehallgatás fokozatosan bővüljön az *egyszerű népdaloktól, rövid hangszeres játéktól, bonyolultabb jelentéstartalmú dalok, idegen népdalok, énekes és hangszeres műzenei darabok felé*.

Minél több hangszeres előadás és többszólamú ének szerepeljen hallgatásként az óvodai életben.(óvodapedagógusok előadása.) A felnőtt spontán utánzásával az éneklés, zenélés mindennapi tevékenység legyen.

A nagyoknál már lehetőség van *felelgetős dalos játékokkal* való ismerkedésre, jelre dallambújtatásra, finomabb hangszínek felismerésére.

Az egyenletes lüktetés mellett a *ritmusnak nagy jelentősége van*, ennek gyakorlására belső hallás alapján is szükség van.

Az esztétikus mozgás igényét keltjük fel játékos, táncos mozgásokkal.

Az ütőhangszereket változatos módon használják a gyerekek, éneklés kíséretében is.

Fontos fejlődési lépcső a dallamok kitalálása versekhez, mondókákhoz, ill. az énekes beszélgetés.

Az óvodapedagógus feladata:

- a zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése,
- a tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások megszervezése,
- a zenei önművelésre és önképzésre való állandó igénye.

A gyerekeknek a tervezett tevékenységeken kívül is szerezzenek zenei élményeket.

Szükséges az óvónő hangszeres játékának fejlesztése, a tanultak szinten tartása.

Szükséges a család segítése abban, hogy a gyerekek otthon is énekelgethessenek, és a megfelelő gyermekdal kazetták kerüljenek megvételre. (folyamatos tájékozódás, és ajánlás)

SIKERKRITÉRIUM:

A gyerekek hat hang terjedelmű dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel tudnak énekelni.

Szeretik, mondogatják a tanult mondókákat.

Felismerik a magas és mély hang közti különbségeket.

Képesek felelgetős játékokat két csoportban játszani.

Ismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről.

Tudnak dalokat énekelni hangosan és magukban.

Megismerkednek néhány hangszer hangjával, (fúvós, pengetős, billentyűs) tudnak bánni egyszerű ütőhangszerekkel.

Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától.

A dalok, mondókák ritmusát-belső hallás alapján - éneklés nélkül - összekapcsolják.

A közös éneklés, tánc a mindennapok részeként örömet szerez, ezen keresztül kialakul a koruknak megfelelő zenei anyanyelv.

Szöveges ritmus motívumokat visszatapsolnak.

Összehasonlítják és érzik a különbséget a normál tempónál gyorsabb és lassabb éneklés között.

Képesek egyöntetű, esztétikus mozgásra, térformák kialakítására az óvodapedagógus segítségével.

III. 6. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

A rajzolás, kézi munka összetett, sokszínű nevelési terület. Magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalakítást, a kézimunkát, a műalkotásokkal népművészeti elemekkel való ismerkedést, és a környezet alakítást.

CÉL:

A gyerekeket egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően *képi-plasztikai kifejezőkészség birtokába juttatni*. Az alkotások a belső képek gazdagítását szolgálja. Alakuljon ki igény az alkotásra, az önkifejezésre.

Az elemi képolvasási, komponáló, térbeli, tájékozódó és rendező képesség fejlesztése.

Formálni a gyerekek képi plasztikai kifejezőkészségét, a komponáló- térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását..

A gyerekek téri, formai és színeképzetének kialakulását segíteni és fejleszteni. Elősegíteni a természet színeire, formáira való rácsodálkozással a művészi rajzok, festmények, szobrok, épületek, népi alkotások nézegetésével a szépség iránti vonzódás alakulását, így képessé váljanak az esztétikai élmények befogadására.

Megismertetjük a gyerekeket a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézi munka munkafogásaival, technikai alapelemeivel.

Az óvoda épített és tárgyi környezetével, díszítésével, szemléltető eszközeivel is pozitív hatást kívánunk elérni a gyerekek vizuális ízlésében.

FELADATOK:

A gyerekek a korosztályuknak megfelelően szerezhetnek tapasztalatokat és gyakorlatot személyes élményeiknek, a hozzájuk közel álló személyeknek, természeti jelenségeknek, tárgyakkal, eseményeknek képi-plasztikai kifejezésében.

A közös játékhoz, dramatizáláshoz, bábozáshoz, építéshez szükséges *eszközök, kellékek, alkalmi ajándéktárgyak együttes készítése, díszítése.*

Találkoznak műalkotásokkal, beszélgetés a hangulatáról, színeiről.

A képalkotást nagyméretben és közösen gyakorolják.

Az óvodapedagógus vezetésével különféle *makettek építése, berendezése.* (gazdasági udvar, meseszínhely...) A természetben gyűjtött „kincsek” felhasználására ösztönzés, annak segítése.

Díszítő motívumok alkalmazása, ritmikus változtatása.

Helyi kézműves műhely, ill. kiállítás lehetőség szerinti látogatása.

Az óvodapedagógus vegye figyelembe az egyes gyerekek közötti *képességbeli különbségeket.* Nem egy szintre kell hozni a gyereket, hanem fenn kell tartani bennük a rajzolás, mintázás, festés anyagaival való tevékenység vágyát.

Meg kell teremteni a szabadidős, ill. a kötött rajzolás, festés, mintázás tárgyi, hangulati feltételeit, a minden gyerek fejlődését belülről serkentő motiválását. A kicsiknek biztosítani kell a vastag ceruzát, zsírkrétát, amit könnyebben tudnak használni.

Az óvodapedagógus a környezet formálásában törekedjék a *természetes, jó minőségű anyagok használatára* a csoportszoba rendjében és mértékadó díszítésében.

Gyűjtse és elemezze a gyermekmunkákat.

A foglalkozások szervezése legyen átgondolt, a mikro csoportos szervezeti formában jobban érvényesül az óvodapedagógus segítségadása.

Az óvodapedagógus segítse elő, hogy a szülők otthon is adjanak lehetőséget gyermekeiknek a rajzolásra, festésre.

A jól ismert technikákat játékidőben is gyakorolhatják a gyerekek, az eszközök folyamatos rendelkezésre állnak.

SIKERKRITÉRIUM

A gyerekek *bátrak és ötletesek a képalakításban*. Nyitottak a szép iránt, esztétikai érzékenységük, igényességük pozitívan alakul.

Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére.

Élményeik, elképzeléseik megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés vázlatos eszközeit.

Színhasználatukban érvényesítik a kedvenc színeket.

Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.

Tudnak *formákat mintázni* elképzeléseik és megfigyeléseik felhasználásával.

Önállóan és csoportosan is készítenek egyszerű játékokat, kellékeket.

Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat.

(papírhajtogatás, nyírás tépés, ragasztás, konstruálás, varrás...)

Elmondják véleményüket az óvodai környezetről, szívesen vesznek részt annak szépítésében.

Az elkészült gyermekmunkák egyben a díszítést is szolgálják.

Szívesen megnézik a nekik való műalkotásokat, készek az esztétikai élmények befogadására.

III.7. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Ismerkedés a természeti - emberi környezettel:

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat.

CÉL:

A környezettel való ismerkedéssel a gyerek *társas magatartásának, beszédmegértő és nyelvi kifejezőkészségének fejlesztése*.

Elősegítjük a tárgyi- és emberi környezethez fűződő kapcsolat kedvező alakulását.

A gyerekek a *természeti és emberi környezetben érzékeljék a szépet, a környezetvédelem szerepét*.

A *szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz* fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása.

A gyerekek a természeti és társadalmi környezetéből szerzett ismereteiket játékukban folyamatosan gyakorolják, munkatevékenységeikben alkalmazni tudják.

FELADATOK:

Beszélgessenek a családról, játszanak különböző szerephelyzeteket

Tudatosodjon a gyerekekben *testük ápolásának* szükségességére.

Séta közben gyakorolják a *gyalogos közlekedés* szabályait, figyeljék meg a különböző járműveket.

Szerezzenek *tapasztalatokat az évszakok változásairól* jellemző tulajdonságairól.

Keressenek összefüggéseket az *időjárás és a természet változásai* között.

Figyeljék meg a *virágok, gyümölcsök* egyéb növények fejlődését, az állatok viselkedését.

Lássák be a természet életében nagy fontosságú az *ember állatokat, növényeket segítő magatartása*.

Ismertessük meg a gyerekekkel mit tehetnek ők a *természet megóvása* érdekében.

A környezet megismerése a tapasztalatok, ismeretek gyarapításával, feldolgozásával felkelti, ill. ébren tartja a *gyerekek kíváncsiságát*, érdeklődését, kielégíti megismerési vágyukat.

Elősegíti, hogy maguk fedezhessék fel környezetük tárgyait, jelenségeit.

Lehetőséget kell biztosítani a minél több érzékszervvel való tapasztalásra, az élmények több szempontú felidézésére.

A *természetes élethelyzetekben* való gyakoroltatásnak van elsődleges szerepe. (természet közvetlen megfigyelése, környezetet alakító tevékenység, pl. a kiskertben, piaci séta, stb.)

Az óvodapedagógus a kezdeményezéseken kívüli időben is használja ki a tapasztalatszerzési lehetőségeket.

Az *óvodapedagógus segítse a szülőket*, hogy felismerjék a gyerek környezet iránti érdeklődésének fontosságát.

Séták alkalmával ismerkedjenek közvetlen környezetünkkel, városunkkal, ezen keresztül hazánkkal.

Fontos, hogy *a gyerekek védjék az élő környezetet*, ne rongálják, hanem gondozzák azt.

SIKERKRITÉRIUM:

Szimulációs játékban megjelenítik, hogyan gondozzák, nevelik a felnőttek a gyerekeket.

Ismerik a *család összetartó szerepét*, a családtagok feladatait, munkájukat, életkoruknak megfelelő szinten.

Más foglalkozásokat is megismernek, és játékukban megjelenítenek.

Annak tudatában vannak, hogy mindenkinek vannak tevékenységei, tehát teste, sok tapasztalatot gyűjtenek a *test funkciójáról, védelméről*.

Ismerik az orvos gyógyító munkáját.

Tudják a környezetükben lévő intézmények rendeltetését. (orvosi rendelő, posta, rendőrség, segítségkérés, szülők munkahelye...) Tudják melyik városban laknak, és ezen kívül még más városok és falvak vannak hazánkban.

Tájékozódznak az óvoda környékén, a helyes gyalogos közlekedés szabályait betartják a felnőtt segítségével. Ismerik a közlekedésben elengedhetetlen helyes viselkedést. (udvariasság, idősebbek segítése, figyelmesen, másokra tekintettel közlekedni...)

Szimulációs játékban megelevenítik meg az egyes napszakokban ismétlődő tevékenységeket.

Ismerik az *évszakok változásait*, a hozzájuk kapcsolódó jelenségeket.

Csoportosítsák az ismert állatokat, tudják, hogy az állatokat védeni kell.

Ismerik a környezetük színeit, a színek világosabb és sötétebb árnyalatait.

Tevékenyen részt vesznek *környezetük formálásában, védelmében*..

Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

A matematikai nevelés lehetőséget teremt a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre.

CÉL:

A matematikai *megismerő és problémamegoldó tevékenységgel* élmények nyújtása a gyerekek számára.

Egy-egy probléma megoldásával, az igazság megtalálásával éljék át a felfedezés örömét.

A gyerekek tér,- sík,- és mennyiségszemléletének, gondolkodásának fejlesztése, az ítélőképesség alakítása.

FELADATOK:

A 3-4 évesek korcsoportjában nincs tervezett matematikai tapasztalatszerzés. Természetesen a játékkal összefüggő mennyiségi és formai összehasonlításokra sor kerül.

A matematikai nevelés anyaga csakis közvetlen tapasztalatokkal ismertethető meg a gyerekekkel, semmiképpen sem elvont fogalmakkal.

Lehetőségük van egyre bővülő formában *tárgyak, halmazok összehasonlítására szabadon* és egy-egy kiemelt tulajdonság alapján.

Tárgyak, halmazok *szétválogatása*, szempontok alapján, a szempont felismerése.

Tárgyak, halmazok *sorba-rendezése*, valamilyen rendezőelv szerint.

Sorozatok készítése mennyiségi tulajdonságuk szerint.

A számfogalom alapozása:

- *mennyiségek összemérése*

- halmazok összemérése, elemeik párosítása az egyéni fejlettségtől függően 10-es számkörön belül, ill. alkalmuk van 15-20-ig

- tapasztalatok a darabszám változásairól.

Sorba-rendezett elemek helye a sorban: sorszámok

Mérések különböző egységekkel.

Tapasztalatok a geometria körében:

- *építés szabadon*, építmények lemásolása ugyanolyan elemekből

- síkbeli alkotások szabadon (pl.: szöges táblán, puzzle, gyöngykirakó... stb.)

- építmények összehasonlítása.

Mozgások a tükör előtt, tükörrel való tevékenység.

Tájékozódás a térben és a síkban ábrázolt világban. (irányok, labirintusban való tájékozódás)

A matematikai tartalmú tapasztalatszerzésnek meghatározó szerepe van a képességek fejlesztésében elsősorban a következő területeken:

Tapasztalás: érzékelés, észlelés, megfigyelés.

Emlékezés: mozgásos, cselekvéses, képi emlékezés.

Megértés: azonosítás, megkülönböztetés, összefüggések felismerése, állítások, kérdések, utasítások megértése.

Konstruálás: szabad egy-egy feltételnek megfelelő alkotások.

Ítélőképesség: annak megítélése, hogy egy tulajdonság igaz vagy nem az adott tárgyra, összességre.

Az óvodapedagógus feladata a nevelés, fejlődés optimális feltételeinek biztosítása. Ennek alapja, hogy építsen a gyerekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére. Teremtse kedvező helyzeteket a tapasztalatszerzésre, élménygyűjtésre. Fejlessze egyéni megismerő erőiket, problémalátásukat, problémamegoldó-képességüket, összehangolva a csoport egészének fejlesztésével.

SIKERKRITÉRIUM:

A gyerekek képessé válnak arra, hogy az óvodapedagógus kérdéseit megértsék, és kövessék.

Matematikai jellegű helyzetekről, problémákról *saját gondolataikat elmondják*.

Képesek a jól ismert *tulajdonság szerint válogatni, rendezni, kiegészíteni*.

Összehasonlításukat szóban is kifejezik és mások megállapításainak igazságát megítélik.

Értik és helyesen használják a *mennyiségekkel, halmazokkal* kapcsolatos összehasonlítást kifejező szavakat. (pl. hosszabb-rövidebb, több-kevesebb)

Önállóan tudnak összemérni hosszúság jellegű mennyiségeket.

Párosítással tudnak két halmazt összemérni.

Tárgyakat tudnak számlálni legalább 10-ig.

Azonosítani tudnak különféle helyzetekben is *egyező alakú tárgyakat*, síkbeli alakzatokat.

Képesek különféle *geometriai tulajdonságok* szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni.

A tükörrel való játék során alakul a téri percepció.

A térben való tájékozódásban elérhető irányokat és állásokat értik és követni tudják, ill. *helyesen használják a helyeket kifejező névutókat*.

III.8. MOZGÁS

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok, feladatok, a pszicho-motoros készségek és képességek kialakításának, és fejlesztésének eszközei. A mozgás lehetőséget biztosít a gyerekek mozgástapasztalatainak rendszeres bővítésére, a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulására.

CÉL:

A testi képességek, - az ügyesség, a testi erő, gyorsaságot és állóképesség - fejlesztése.

Mozgáskultúra fejlesztése mellett a társakra való odafigyelés erősítése. A torna, mozgásos játékok fejlesszék a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntési- és alkalmazkodó képességet.

A helyes testtartás és a szép mozgás alakítása.

Az egész szervezet növekedésének elősegítése, a légző-és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont-és izomrendszer teherbíró képességének fejlesztése.

Az egészség megőrzése, megóvása a szervezet biológiai egyensúlyának fenntartása.

FELADATOK:

A testnevelés a tornaszoba használata, ill. a csoportszoba megfelelő elrendezése miatt kötött időpontban történik. Ez a kötöttség azonban nem kényszer, a gyerekeknek lehetősége van valamilyen probléma miatt kimaradni a tevékenységből.

Emellett *biztosítani kell a szabad mozgástevékenységet spontán formában megvalósuló játékos mozgást*, aminek a célja a mozgáskedv folyamatos kielégítése.

A tevékenység lebonyolítása a *tornaszobában* a legalkalmasabb, az eszközállomány biztonságos használata itt biztosított.

Az életkori sajátosságoknak megfelelően különböző *szabály és utánpótló játékokkal* ismerkednek a gyerekek.

Végezzenek *gimnasztikai gyakorlatokat*. (szabad-, társas- és kéziszer gyakorlatok)

Gyakorolják ezen belül az alapformákat:

- *kartartások*
- *testhelyzetek*
- *kar-törzs-lábmozgások*

Járjanak természetes módon az irányok változtatásával. Végezzenek minél több speciális járást, egyéb *lábboltozat izomzatát* javító gyakorlatot.

Végezzenek *távol-és magasugrást* néhány lépés nekifutásból.

Fussanak természetes módon, kötetlenül és versenyszerűen.

Másszanak a hely-és helyzetváltoztatás különböző formáival, különböző akadályok leküzdésével. Végezzenek *guruló átfordulásokat és egyensúlygyakorlatokat*.

Dobjanak kétkézes alsó-és felsődobással különböző nagyságú labdával. *Vezessék* a labdát járás és lassú futás közben, gyakorolják a *labda átadást, elkapást* párban.

A mindennapi testnevelés a gyerekek napirendjébe illesztett frissítő mozgás. A mindennapi testnevelés középpontjában a mozgásos játék áll. Az egyéni szükségleteknek megfelelően minden gyermek számára biztosítjuk az óvodai nevelés minden napján a tornát, a játékos mozgás lehetőségét.

Az óvodapedagógus az egészséges fejlődés érdekében *teremtse meg* azokat a *feltételeket*, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, növelik a szervezet ellenálló-képességét.

Ezért alapvető feladat a jó levegőjű, tiszta környezet biztosítása.

A torna és mozgásos játékok minél nagyobb részét igyekszünk *a szabadban* szervezni.(helyes öltözködés!)

A különböző mozgások elsajátításának folyamatát az óvodapedagógus a *gyerek mozgástapasztalatára, játékos kedvére* építse.

Lehetőséget kell adni arra, hogy az adott gyakorlatot mindenki saját képességei szintjén hajtsa végre.

Érjük el, hogy a család lehetőség szerint minél több alkalmat teremtsen a mozgásra.

A kezdeményezett tevékenységhez szükség van tornaruhára, és tornacipőre a higiénia miatt.

SIKERKRITÉRIUM:

A gyerekek *kedvvel vesznek részt* a mozgásos tevékenységekben.

A gyermeki szervezet teljesítőképesége az egyéni és korosztályi adottságoknak megfelelő.

A mozgáskultúra fejlesztésével fejlődik a *térben való tájékozódás*, és a helyzetfelismerő képesség.

Pozitív irányba alakultak a *személyiség akarati tényezői*, a döntési képesség és az *alkalmazkodóképesség* a korosztálynak megfelelő mértékben fejlődött.

Fontos tapasztalatokra tettek szert az *egészség megőrzése terén*, a mozgás, személyes higiénia összefüggéseiben, a megismerteket alkalmazzák a mindennapokban.

Lételemük a mindennapos mozgásos tevékenység.

IV. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSE, HABILITÁCIÓS TEVÉKENYSÉGEK

Habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiás programjaink jellemzően az óvodai nevelési programba, így a napi óvodai életbe beágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményben foglalt valós igényeihez igazodóan, a gyógypedagógus közreműködésével elkészített éves „Egyéni fejlesztési terv” szerint.

Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és személyiséjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

A rehabilitációs tevékenységünket team munkában kialakított és szervezett folyamatban valósítjuk meg. A team munkában a gyógypedagógus, a gyermeket nevelő óvónők és dajkák vesznek részt. A team döntése szerint kerül sor egyéni kiegészítő, fejlesztő, rehabilitációs, illetve terápiás foglalkozásokra.

A rehabilitáció fő területei:

- Az észlelés – vizuális, akusztikus, taktilis, vesztibuláris, kinesztéziás – fejlesztése.
- A motoros képességek fejlesztése.
- A beszéd- és nyelvi képességek fejlesztése, szükség esetén alternatív kommunikációs eszköz használatával.
- A szociális képességek fejlesztése.
- A kognitív képességek fejlesztése.
- Az önellátás készségeinek fejlesztése.

A sajátos nevelési igényű gyermekkel végzett munkánkra vonatkozó eljárás:

- Évnyitó szülői értekezleteken rendszeresen tájékoztatást adunk a szülőknek az integrált nevelésre vonatkozó főbb tudnivalókról, az erre vonatkozó eljárási szabályainkról.
- Fokozott figyelmet fordítunk az újonnan felvett gyermekek esetleges problémáinak feltárására, a nevelési tanácsadó, majd a szakértői és rehabilitációs bizottság bevonásával közreműködünk a sajátos igények mielőbbi feltárásában.
- Tájékoztatjuk a szülőket, hogy az integrált nevelésben, abban az esetben vehet részt gyermekük, ha optimális fejlődését ez a forma biztosítja leginkább, ezt a szakvélemény megállapítja.
- Helyhiány esetén elsőbbséget élveznek az óvodába már a sérülés megállapítása előtt felvett gyermekek. A helyhiányt az óvoda vezetője saját jogkörében írásban 8 napon belül jelzi a szakértői és rehabilitációs bizottság felé.
- A gyermekek csoportba való beosztásakor tartózkodunk a sajátos nevelési igényű gyermekek elkülönítésétől. Az egy csoportba elhelyezett gyermekek irányszáma 1-5 fő, a mindenkori számot éves munkatervünk mellékleteként határozzuk meg, erről az óvodai nevelőtestület meghallgatása után, a fogyatékoság típusát, a speciális igények mértékét figyelembe véve az óvodavezető dönt.
- Abban az esetben, ha az integrált nevelésre javasolt gyermek a feltételek biztosítása után sem fejlődik megfelelően, illetve adaptációs készségei nem teszik lehetővé a

többi gyermekkel való együttnevelést, 1-3 hónapos megfigyelési idő után ismételt szakértői vizsgálatát kérjük.

V. SZEMÉLYI, - TÁRGYI FELTÉTELEK

PEDAGÓGUSKÉP:

Óvodánkban olyan pedagógusok dolgoznak, akik nagy szakmai hozzáértéssel látják el a nevelőmunkát.

Elsősorban *szeretik és megértik a gyerekeket*, a napi munka során figyelembe veszik az egyéni és életkori adottságokat.

Az óvodapedagógusok nagy empátikus képességgel rendelkeznek, teljes személyiségükkel hatnak a gyerekekre. *Az óvodapedagógus modell* a gyerekek számára, követhető nevelési mintát nyújt a szülőknek.

Az állandó szakmai fejlődés érdekében továbbképzéseken vesznek részt, ill. maguk is szerveznek házi továbbképzéseket.

Személyi feltételek

Óvodapedagógus

Az óvodapedagógusok váltott műszakban dolgoznak. A Kötött munkaidőn belül a csoportonkénti átfedési idő, napi 2 óra.

Az óvodapedagógusok feladatait részletesen a *munkaköri leírás* tartalmazza.

Az óvodapedagógus kötétt munkaidőn túli munkaköri feladatai:

- a foglalkozásokra való felkészülés
- ügyviteli tevékenység
- a nevelőtestület munkájában való részvétel
- részvétel a gyermekek felügyeletében
- a gyermekbalesetek megelőzésével,
- a gyermekvédelemmel összefüggő feladatok végrehajtása
- eseti helyettesítés ellátása (tanévenként 30 napon)

Az óvodapedagógusi oklevél mellé ajánlott kiegészítő szakképesítések:
(Az óvoda továbbképzési programjából)

- Fejlesztő pedagógia
- Pszichológia (a nehezen kezelhető gyermek, beszédproblémák)
- Gyermekvédelem
- Műveltségi területenként a készségek fejlesztésével foglalkozó képzések

Az óvodaigazgató, helyettesei, és a tagintézmény vezető az SZMSZ-ben meghatározottak szerint végzi szakmai, tanügy-igazgatási, gazdálkodási, munkavédelmi feladatait.

Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti személyi feltételeket. Amennyiben a személyi feltételek hiányosak, utazó gyógypedagógiai szolgáltatást igénylünk az arra kijelölt intézménytől.

Óvodapedagógus létszám:

Székhely:	Telephely, Szivárvány Óvoda püspök-kertvárosi Tagóvodája:
14 fő + 1 fő óvodaigazgató	6 fő

Pedagógiai munkát közvetlenül segítő alkalmazottak:

Az ügyviteli munkát *óvodatitkár* végzi a munkaköri leírásának megfelelően.

Csoportonként 1 dajka, valamint egyéb, az óvoda működését segítő alkalmazottak vesznek részt a napi nevelőmunkában. A pedagógiai munka *legfőbb segítői a dajkák*, előnyös, ha szakirányú szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkeznek. Munkaköri leírásuknak megfelelően látják el mindennapi feladataikat.

Alkalmazottak:

Székhely:	Telephely, Szivárvány Óvoda püspök-kertvárosi Tagóvodája:
7 fő dajka	3 fő dajka
1 fő óvodatitkár 0,5 fő udvaros	0,5 fő óvodatitkár 0,5 fő takarító 0,5 fő udvaros

A nevelőtestület együttműködése:

A nevelőtestület a törvényben meghatározott *jogokat gyakorolja*.

A nevelőtestület tagjai műveltségi területenként *szakmai munkaközösségeket* hozhatnak létre. Szakmai munkaközösségek működnek a városban található más óvodákkal közösen is.

Az óvodában meghatározó az egy csoportban dolgozó két pedagógus egymáshoz való szakmai, érzelmi kötődése.

A pedagógiai munkát az óvodapedagógusok a jóváhagyott dokumentumok alapján tervezik.

Ennek alapján tervezik:

- a csoport szokás-és szabályrendszerét
- szervezési feladatokat
- fejlesztési tervet, szükség esetén egyéni fejlesztési tervet
- értékelések

Az óvodapedagógusok *vezetik* a gyermek egyéni adottságait magában foglaló *fejlődési naplót*:

- a családlátogatás tapasztalatai, anamnézis
- beszoktatás története

- a családban bekövetkező változások
- a fejlődés folyamatos regisztrálása a testi- erkölcsi-érzelmi-értelmi fejlődés mozgás- és beszédfejlődés területén
- értékelő visszajelzés feljegyzése

Munkánk során *szakmai napokat* tartunk, figyelembe véve az egyéni érdeklődési ill. műveltségi területeket. Ennek tematikáját a munkatervben rögzítjük.

A folyamatos *kapcsolattartás és információáramlás* szükséges az óvodában, ennek szervezett módjai:

- a munkamegbeszélések
- az értekezletek,
- a meghívók,
- és hirdetések.

Tárgyi feltételek:

A kötelező eszköz- és felszerelési jegyzékben felsorolt eszközök megléte fontos feltétele a működésnek. Hiányzó eszközök helyett az eszközök elhasználódása okoz problémát. Ezeknek a folyamatos cseréje elengedhetetlen.

Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi feltételeket.

Az eszközök beszerzését az óvodai nevelést segítő *Alapítványok* jelentősen támogatták, amit szükséges ezután is fenntartani.

A **székhelyen** működő intézmény óvodának épült, a csoportokhoz – két csoport kivételével, ahol közös a mosdó – öltöző és mosdó kapcsolódik, külön logopédia és torna szoba segíti a nevelőmunkát. A két külön épület megnehezíti a logopédiai foglalkozásokra ill., a tornaszobában szervezett foglalkozásokra való járást – öltözés, dajkai kíséret.

A **telephelyen** a csoportszobák mérete, elhelyezkedése és a kapcsolódó helyiségek – öltöző, mosdó – elérhetősége miatt a korcsoportoknak állandó helyet jelöltünk ki. A kétszintes épület nem óvodának épült, így csak a legszükségesebb helyiségekkel rendelkezik. Ebből a helyzetből adódóan egy-egy helyiséget több célra is szükséges használni.

Az állandó elhelyezés a következő:

Kiscsoport: a földszinten helyeztük el, ahol a gyermekek biztonságos közlekedése megoldott.

Középső- és nagycsoportos gyermekek: az emeleten kerültek elhelyezésre, ahol a nagyobbak képesek az együttes összehangolt tevékenységekre.

A környezeti feltételek:

Székhely intézményünk egy lakótelep szomszédságában, ugyanakkor családi házakkal körülvéve helyezkedik el. Óvodánkat fákkal árnyékolta és sövényvel védett udvar veszi körül.

A telephely intézmény Székesfehérvár legmagasabb pontján, a Milleneumi emlékmű szomszédságában helyezkedik el, családi házakkal körülvett nyugodt csendes környezetben.

A szinteltolós, füves sövényvel körülvett, fákkal árnyékolta udvar kedvező feltételeket teremt a zöld óvoda címmel járó feladatok megvalósításához.

Mindkét telephelyen a nagy lombú fák odvaiban és a kihelyezett madáretetőkben ill. madáritatókon megfigyelhetők a madarak élete, megvalósulhat téli etetésük. A virágoskertek gondozása, a virágok évszakonkénti pótlása nyújt keretet a természet védelmére nevelésnek.

A pedagógiai program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések jegyzéke:

Csoportszoba berendezési tárgyai:

Székhely intézmény:	Telephely, Szivárvány Óvoda Püspök-kertvárosi Tagóvodája
180 db óvodai feketető, 7 db feketető tároló 35 db gyermekasztal, 7 db eszköz-előkészítő asztal, 180 db gyermekszék, 58 m ² szőnyeg, fényvédő és dekor-függöny ablakonként, 7 db hőmérő, 7 db élősarok állvány, 7 db edény- és evőeszköz tároló szekrény, 7 db szeméttároló, 14 db játéktartó szekrény és polc, 7 db textil tároló szekrény, 7 db óvodapedagógusi asztal, 14 db felnőtt szék, 180 db takaró, 105 db terítő.	75 db óvodai feketető, 3 db feketető tároló 12 db gyermekasztal, 4 db eszköz-előkészítő asztal, 75 db gyermekszék, 26 m ² szőnyeg, fényvédő és dekor-függöny ablakonként, 3 db hőmérő, 3 db élősarok állvány, 3 db edény- és evőeszköz tároló szekrény, 3 db szeméttároló, 6 db játéktartó szekrény és polc, 3 db textil tároló szekrény, 3 db óvodapedagógusi asztal, 6 db felnőtt szék, 75 db takaró, 36 db terítő.

Gyermeköltöző berendezési tárgyai:

Székhely intézmény:	Telephely, Szivárvány Óvoda Püspök-kertvárosi Tagóvodája
180 helyes ruhatároló rekesz, és öltöző pad	75 helyes ruhatároló rekesz, és öltöző pad

Gyermekmosdó berendezési tárgyai:

Székhely intézmény:	Telephely, Szivárvány Óvoda Püspök-kertvárosi Tagóvodája
180 helyes törölközőtartó, 180 helyes fogmosó pohár tartó, 7db fésűtartó, 6 db hőmérő, 7 db papírkéztörő tartó, 7 db fedeles szeméttároló, 24 db folyékony szappanadagoló, 12 db szappantartó, 7 db körömkefe, 24 db falitükör,	75 helyes törölközőtartó, 75 helyes fogmosó pohár tartó, 3 db fésűtartó, 3 db hőmérő, 3 db papírkéztörő tartó, 3 db fedeles szeméttároló, 9 db folyékony szappanadagoló, 9 db szappantartó, 3 db körömkefe, 9 db falitükör,

Tornaszoba berendezési tárgyai:

Székhely intézmény:	Telephely, Szivárvány Óvoda Püspök-kertvárosi Tagóvodája
4 db tornapad, 4 db tornaszőnyeg, 5 db bordásfal, 2 db többfunkciós mászó készlet, 6 db bordásfal, 8 db füles labda, 1 db Mozgáskotta készlet, 2 db ugróasztal, 50 db tornakarika, 2 db bújócső, 1 db tányérhinta, 2 db gördeszka,	Tornaszoba nincs, kialakítása szükséges a rendelet értelmében, 3 db tornapad, 3 db tornaszőnyeg, egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések a csoportszobákban.

Játékok, (székhelyen és telephelyen):

Szerepjátékok, építő- konstruáló és szabályjátékok, dramatizáláshoz, bábozáshoz és barkácsoláshoz szükséges eszközök, a csoport összetételének megfelelően, érzékelést észlelést fejlesztő játékok, gondolkodtató logikai játékok, emlékezet, figyelem, képzelet és kreativitást fejlesztő játékok, csoportonként és fajtánként 3 db.

Ének, zene, énekes játékok eszközei (székhelyen és telephelyen):

Vegyesen a gyermeklétszám figyelembe vételével a következő hangszerek: ütőhangszerek, csörgő készlet, triangulum, kiscintányér, xilofon, furulya, 2 db hangszer bőrönd.

Anyanyelvi fejlesztés eszközei (székhelyen és telephelyen):

2 db készlet az „Anyanyelvi fejlesztéshez”, bábkészlet: 3 db, könyvek: csoportonként 20 db, szókinccsfelkészítő játék csoportonként 2 db.

Rajzolást, mintázás, képalakítást fejlesztő eszközök (székhelyen és telephelyen):

Zsírkréta, tempera, vízfesték, színes ceruza – kicsiknek vastag postairón méretű, ollók, ragasztó, különböző méretű színes és fehér papírok, gyurma, agyag, kerámiaégető kemence.

A külső világ tevékeny megismerésének eszközei (székhelyen és telephelyen):

Állatok, növények, közlekedés és emberek világa képsorozat készlet, évszaktábla csoportonként, 1 db akvárium és 1 db terrárium a telephelyen, 1 db természet és állatok hangjai CD, diavetítő, vetítő vászon, 2 db homok-vízasztal, család bábkészlet, video és televízió, videokazetták, Tükör csoportonként 1 db, Logico játékok, csoportonként 5 db, minimat készlet számoláshoz, és geometriai formákkal.

Munka jellegű tevékenységek eszközei (székhelyen és telephelyen):

Gyermek méretű kerti szerszámok: gereblye, seprű, lombseprű csoportonként 3 db, locsoló kanna csoportonként 3 db, napos kötények, csoportonként 10 db.

Udvar

Székhely intézmény:	Telephely, Szivárvány Óvoda Püspök-kertvárosi Tagóvodája
4 db kerti asztal paddal, 2 db babakáz, 4 db rugós játék, 14 db kerékpár, 2 db csúszda, 1 db mászóvár csúszdával, 4 db homokozó - homokozó eszközök, vödörök, lapátok, talicskák, 1 db kisvonat, 2 db kisautó, 2 db focikapu, labdák, Polyball „kosárlabda” dobáló, ivókút, takarófólia.	1 db többfunkciós mászóvár, 1 db mászó eszköz, kerti asztal paddal 2 db, babakáz 1 db, homokozó 2 db, 1 db kerti ivókút, közlekedési pálya, 12 db gyermekkerékpár, labdák, takarófólia.

A nevelőmunkát segítő eszközök (székhelyen és telephelyen):

Asztali számítógép -5 db, Laptop -1 db, fax 2 db, fénymásoló 2 db, mobil telefon 2 db, telefon, lamináló gép, lapszkennner, internet, e-mail, spirálozó gép, védő- és munkaruha, mentőláda, tűzoltó készülékek, folyóirat, szakkönyvek, tároló szekrények, iratszékény, lemezszekrény 2 db.

A felnőttek munkavégzéséhez szükséges egyéb eszközök (székhelyen és telephelyen):
Automata mosógép, vasaló, vasaló deszka, ruhaszárító, takarító eszközök, fűnyíró, kerti szerszámok – ásó, gereblye, lombseprű, talicska, kerti locsoló, kézi szerszámok.

VI. AZ ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SEGÍTŐ SZOLGÁLTATÁSOK:

Alapszolgáltatások:

- ❑ Logopédiai ellátás, hetente az óvodában történik a létszámnak megfelelő időkeretben és gyakorisággal.
- ❑ Egészségügyi ellátás: fogorvos, jelzésre védőnő, orvos.
- ❑ Pszichológiai segítség, évente az iskolaérettséggel kapcsolatosan az óvodában, ill. külön jelzésre a szakszolgálat keretein belül.
- ❑ Gyógypedagógiai ellátás a szakszolgálat keretein belül.
- ❑ Játszóházak az ünnepekhez, ill. egyéb alkalmakhoz kapcsolódóan.
- ❑ Hittan, (Római Katolikus vallású hitoktatóval)
- ❑ Az alapszolgáltatás keretein belül biztosítjuk a tapasztalatszerzés lehetőségét, olyan programokat szervezünk, amelyek biztosítják a környezeti megismerésére és védelmére nevelés céljainak elérését.
- ❑ Évszakonkénti kirándulások szervezése a városban elérhető helyekre.
- ❑ „Ovi-galéria” program, ahol a kiállított képeken keresztül az évszakok jellemző jegeit, a környezet szépségeit láthatják a gyerekek.
- ❑ Angol nyelvi játzó egy vegyes csoportban – felkelteni az igényt a minél sokszínűbb tartalmakon alapuló idegen nyelvi kommunikáció iránt.

VII. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG, SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSE, ESÉLYEGYENLŐSÉGET SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

VII.1.GYERMEKVÉDELEM:

CÉL:

A gyerekek kapjanak olyan *segítséget, támogatást*, ami lehetővé teszi a gyermeki jogok érvényesülését, és a hátrányok enyhítését.

A *preventív gyermekvédelem* megvalósítása. *Tájékoztatás és segítség* nyújtása a családoknak. A gyerekek érdekében élő kapcsolatot tartunk a megfelelő szervezetekkel.

A feladatok teljesítésével *biztosítjuk az esélyegyenlőséget, a szociális hátrányok enyhülnek.*

A gyermekvédelemmel kapcsolatos felfogásunk:

A gyermek szocializációjának legfontosabb feltétele, hogy *tartós személyes szeretetkapcsolatban*, azaz pozitív személyes kapcsolatban éljen közvetlen környezete tagjaival. Ez a kötődés teremti meg a gyermek számára a biztonságot, védelmet, tevékenységre készítetést, a kulturális minta elfogadását.

A szeretetteljes kötődés szinterei a család, a vele összefüggő felnőtt és kortársi csoportok, a társadalom intézményeinek felnőttjei, és a kultúrában fellelhető értékek szereplői (mesék, történetek, filmek, tudomány hősei)

A gyermekek elsősorban az élő, az általuk szeretett személyekhez, másodsorban pedig a kultúrában szereplőkhöz, harmadsorban pedig a játéktárgyaikhoz, szokásaikhoz, gondolataikhoz kötődnek.

Az élő személyekhez való tartós és személyes kötődés semmivel sem pótolható. Ezért személyiségfejlesztésünknek és a kultúra elsajátításának legfőbb forrása és szintere az élő kultúrában szereplő mintákhoz fűződő tartós szeretetkapcsolat. Amíg a gyermek kielégítheti szeretetkötődési igényét, addig szocializációjának megvan a legfőbb feltétele.

Mivel a **nevelés legfontosabb szintere a család**, fontos, hogy működését tekintve harmonikus legyen. Tehát biztosítsa azt a szeretetet, megértést, gyengédséget és biztonságot, ami megadja a gyermek fejlődésének lehetőségét. Sajnos nem minden család esetében tapasztalható ez az optimális helyzet.

Az óvoda az első legfontosabb jelző intézmény, ahol sokoldalú információt szerezhetünk a gyermekekről, és kiszűrhető a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermek.

Hátrányos helyzet, amennyiben a családban a gyermekek testi-lelki fejlődéséhez szükséges anyagi-tárgyi, szellemi-szociális feltételek hiányosak, vagy alacsonyak.

Szociokulturális-pszichoszociális veszély, amikor a gyermek fejlődését meghatározó feltételek értékromboló, károsító módon vannak jelen a családban. A gyermeknap élményei között ismétlődően krízishelyzeteket kell átélnie.

A gyermekvédelem minden óvodapedagógus feladata, de ennek koordinálását szervezését a gyermekvédelemmel megbízott óvodapedagógus látja el.

FELADATOK:

Az óvodapedagógus feladatai:

- Kellő információ álljon rendelkezésre a családról és a gyermekről (családlátogatás, beszélgetés, gyermekek fejlődésének nyomon követése: fejlődési napló, szociometriai felmérések, pedagógiai jellemzés elkészítése szükség esetén))
- A tapasztalatok és a tünetek alapján a hátrányos és veszélyeztetett gyermekek kiszűrése, az óvodapedagógus konzultál az óvodavezetővel és a gyermekvédelemmel megbízott óvodapedagógussal.
- Folyamatosan tájékozódjon az óvodapedagógus a szülőktől a problémákról, változásokról, eredményekről. Az együttműködés konzultáció lehetőségét a szülők irányában egyénre szabottan kell biztosítani.
- Pedagógiai eszközökkel törekszünk a káros hatások megelőzésére, ellensúlyozására.
- (megbeszélések, tanácsadás a gyermek fejlődésének elősegítésére)
- A nevelési tervekben jelenjenek meg az egyéni fejlesztést segítő feladatok, tevékenységek.

- Szükség esetén a gyermeket a Pedagógiai Szakszolgálat Nevelési Tanácsadójába irányítjuk
- A Nevelési Tanácsadó javaslatára kérjük a Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottság vizsgálatát.
- A szülők tájékoztatása a megtett lépésről.
- Felhívjuk a szülők figyelmét az étkeztetéssel kapcsolatos támogatási rendszerre. Minden szülő írásban nyilatkozik arról, hány gyermeket nevelnek, részesülnek-e gyermekvédelmi támogatásban, ill. tartósan beteg-e az intézménybe járó gyermek. Az állapotnak megfelelő támogatásban részesülnek a családok, amiről nyilvántartást vezet az óvoda.
- Megismerni a családgondozó gondozási tervét.
- Szükség esetén kapcsolat a családgondozóval.
- Megbeszélések események dokumentálása.
- Információ gyűjtés, konzultálás a vezetővel, esetleges jelzéshez a megfelelő nyomtatvány kitöltése.
- A felzárkóztatás, tehetséggondozás megvalósítása.

Az óvodaigazgató feladatai:

- Kapcsolat a Pedagógiai szakszolgálattal (tankerületi és megyei), a Gyermekjóléti Szolgálattal.
- Szükséges dokumentumok biztosítása, továbbítása (javaslati kérelem a különböző vizsgálatokon való részvételre)
- Saját befolyását latba vetve folytasson megbeszélést a szülőkkel, biztosítsa részükre a konzultációs lehetőségeket. (erről írásos feljegyzést készít a gyermekvédelmi megbízott részére)
- Az óvoda lehetőségeit figyelembe véve segítse a gyermekvédelmi munkát.
- Dokumentáció összegyűjtése, jelzések kezelése elküldése.

Az óvoda intézkedést kezdeményez amennyiben a szülő nem együttműködő, nem fogadja el a gyermek érdekében tett javaslatokat és egyedül az óvoda nem képes a káros hatások megelőzésére ill. kiküszöbölésére. Ez elsősorban a Gyermekjóléti Szolgálat, azonnali intézkedést igénylő esetekben a jegyzőhöz, a gyámhivatalhoz fordulhatunk.

Azonnali intézkedést igénylő eset: ha a gyermek felügyelet nélkül marad, a gyerek testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődését a családi környezet súlyosan veszélyezteti ezért a gyermek azonnali elhelyezése szükséges.

SIKERKRITÉRIUM:

Jó kapcsolatban *együtt dolgozik nevelőtestületünk* azokkal a szervezetekkel, akik részt vesznek a gyermekvédelemben.

A gyerekek sorsát nyomon követjük, a családokkal való közvetlen kapcsolatot kialakítottuk, és ez segíti a jelzési feladatunk teljesítését.

Munkánk során biztosítjuk a gyerekek számára az *esélyegyenlőséget*.

VII.2. A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK DIFFERENCIÁLT NEVELÉSE

A gyermek és környezete.

Mivel a kultúra örökségét adott csoportok közvetítik a gyerekekhez, fontos a gyermek társas és természeti környezetével való kapcsolat. Az óvodai nevelés erősen támaszkodik a családi nevelésre, és a családdal való szoros együttműködésre.

CÉL:

Empatikus légkörben, *egyéni foglalkozással* segítjük a gyerekeket, hogy hátrányaikat minél jelentősebb mértékben leküzdhessék.

A megfelelő időben segítséget nyújtani a gyerekeknek.

Differenciált feladatadással segítjük a képességek és a személyiség fejlesztését.

A szülőknek *alkalmat biztosítunk a megbeszélésre*, problémáik elmondására, tanácsokkal segítjük a mindennapi nevelésben, élethelyzetük jobbítása érdekében.

A feladatok ellátása érdekében nevelőtestületünk fontosnak tartja, hogy a fejlődési mutatókat a következő négy területen szükséges vizsgálni.

- az értelmi
- az érzelmi-akarati
- a szociális
- a mozgásos oldalról összegyűjtött jellemzők segítségével.

Óvodánkban az *aktuális fejlettségi szint mérésének módszerei* a következők:

- Megfigyelés (természetes környezetben, tervszerűen és folyamatosan)
- Gyermeki munkák elemzése (gyermekrajzok)
- Beszélgetés (előre megtervezni: téma, ki végzi, szeretetteljes légkörben)

Az adatok rögzítése mindegyik módszernél fontos, minden gyermek esetében évente két alkalommal történik (januárban és júniusban) Amennyiben a gyermek helyzete indokoltá teszi, ettől az időponttól el kell térni, hiszen az aktuális fejlettség, a „hol van most” jellemzőinek konkrét feltárása szolgálhat támpontul az óvodapedagógus tervszerű nevelő munkájának. Óvodánkban névvel ellátott, előre behatárolt tevékenységet felölelő és szempontokat tartalmazó űrlapot használunk, amelyen aláhúzással jelöljük a gyermekekre jellemző sajátosságokat.

FELADATOK:

- Az **óvodáskort megelőző testi-lelki fejlődés alapos megismerése**. Információk gyűjtése az anya-gyerek, és a család gyerek kapcsolatáról.
- Az óvoda a 3-7 éves korosztály szocializációs folyamatának tudatos, szakszerű irányítását végzi a maga intézményes keretei között. Az **óvodapedagógus biztonságos, empatikus légkört teremt**.

- Az **óvodapedagógus gondoskodik a változatos tevékenységformákról**, amelyekben a gyermek tapasztalatai gazdagodnak.
- Az erkölcsi normák kialakítása érdekében a gyermek állandóan gyakorolja a **társaihoz való helyes viszonyulást**.
- Kiemelkedő szerepe van a **szociális megerősítésnek**, ilyen pszichoszociális megerősítések: az elfogadás, a mosoly, az ölelés, a dicséret, az érdeklődés, a társak előtti dicséret.
- **A pozitív önértékelés szükségletének fenntartása, növelése.** A pozitív önbecsülése sarkallja a gyereket további erőfeszítésekre.
- **A felnőttek kötelessége, hogy a gyermekekkel elfogadtassák a szabályokat**, ennek elemeként a szabálykövetést. A felnőtteken nemcsak az óvodapedagógusokat és az óvodai dolgozóit értjük, hanem család tagjait is. Ebben segíti a az említett felnőtteket a folyamatos *gondolatcsere* az aznapi tapasztalatokról, a holnapi tennivalókról. Ezáltal mód van arra, hogy a tevékenység folyamatos értékelésével dicsérjünk, elmarasztaljunk, tanácsokat adjunk.
- **A gyerek a játékban oldódik fel leginkább**, őszintébb lesz, bizalmat érez a felnőtt iránt, és olyan ráhangolódó lelkiállapotba kerül, amely alapja a nevelésnek. Ennek érdekében kell az óvodapedagógusnak biztosítani a szabad játék feltételeit.
- **Az „értő figyelem” alkalmazása** a mindennapi nevelésben. Tehát meg kell érteni a gyermek, „én-állapotát”, és összefüggést kell találni a pillanatnyi magatartása és a lelkiállapota között. A felnőtt abban segíti a gyermeket, hogy megszabaduljon a belső feszültségeitől, és ő maga találja meg a probléma megoldását.
- **Esetek, élethelyzetek elemzésével**, alakítja ki az óvodapedagógus a leghatékonyabb nevelési módszereit. A következő eszközök és módszerek felhasználása indokolt: szerepjátékok, drámajátékok, relaxációs módszerek, életjátékok, mozgásos játékok.

SIKERKRITÉRIUM:

Nevelőtestületünk egyetért abban, hogy a *gondoskodás élménye* a napi együttélés során alakul ki. Ez az élmény adja az alapot ahhoz, hogy a gyermekek *biztonságban érzik magukat, átélik az összetartozás fontosságát*, és ebben a nyugalomban képesek a hátrányaik minél jobb szintű leküzdésére.

A szülők partnerek ebben a tevékenységben, elfogadják a nevelést segítő tanácsainkat.

VIII. KAPCSOLAT MÁS NEVELÉSI SZÍNTEREKKEL

CÉL:

Óvodai nevelésünk érdekében *sikeres együttműködés* kialakítása a partnerekkel.

Az együttműködésnek olyan formáit működtetjük, amelyek vonzóak, és tartalmasan segítik a nevelőmunkát.

FELADATOK:**Óvoda és család****Az együttműködés alapelvei:**

- A nevelésben a családé a főszerep, az óvodai nevelés azt kiegészíti.
- Az óvodapedagógus fogadja el a szülőt, vegye figyelembe a családok sajátosságait, szokásait, tisztelje nevelési felfogását.
- Kölsönös bizalom kialakítására kel törekedni.
- A szülő találjon az óvodapedagógusban támaszt, segítőt, ennek érdekében keressük a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
- Az óvodapedagógus tapintatosan próbálja a szülők nevelési szemléletét befolyásolni.
- Segítsük a megfelelő szakemberhez a nem megfelelő módon nevelő szülőt, győzzük meg ennek szükségességéről.
- A kölcsönös bizalom kifejezője, hogy a szülők kérését, javaslatát fontolóra vesszük, nem hártjuk.
- Kölsönös alkalmazkodás szükséges a jó kapcsolat fenntartásához.
- Az óvoda minden dolgozója előítélet-mentesen közeledik minden családhoz.
- A szülők ismerjék az óvoda programját, ebben segítjük őket.
- A szülők választott képviselőik útján figyelemmel kísérik az óvodai nevelést.

A kapcsolattartás színterei:**Játzóházak****Célja:**

Közös ünnepi készülődés a szülőkkel. Alkalmat teremtünk arra, hogy szülők, pedagógusok, gyerekek jó hangulatú kötetlen együttes tevékenységben vegyenek részt.

Eljárás rendje:

Tájékoztatjuk a szülőket szülői értekezleten és hirdetményen.

Az óvodapedagógusok anyag és ötletgyűjtéssel segítik a megvalósítást.

A játzóházak szervezésére délután kerül sor.

Dokumentálás: tervezni a csoportnaplóban.

Fogadó órák**Célja:**

Lehetőséget nyújtunk a szülőknek az egyéni problémák megbeszélésére mindkét óvodapedagógus részvételével.

Eljárás rendje:

Szülői értekezleten értesítjük a szülőket a lehetőségről, és hogy melyik hónapban szervezzük.

Hirdetményen pontosan megjelöljük a két délutánt, amikor várjuk a szülőket. Ezen belül, a torlódás elkerülése érdekében, ők is megjelölik az alkalmas időpontot.

Dokumentálás: a gyerekek személyi anyagában.

Szülői értekezletekCélja:

A szülők tájékoztatása a tanév feladatairól. Alkalmat adni a szülőknek, a törvényben meghatározott szülői jogok gyakorlására.

Fajtái:

- Szülői értekezlet a leendő kiscsoportos gyermekek szülei részére.

Vezeti: óvodavezető

- Csoportonkénti szülői értekezlet

Vezeti: csoportvezető óvodapedagógusok

Eljárás rendje:

A szülők tájékoztatása hirdetményen, az esetleges vendégekkel időpont egyeztetés.

Dokumentálás: jegyzőkönyv, jelenléti ív.

Igény szerinti családlátogatás:Célja:

A gyerekekkel otthoni környezetben találkozni, előzetes anamnézis felvétele.

Eljárás rendje:

Kérjük, hogy jelezzék alkalmas-e a látogatás. Időpont egyeztetés a szülőkkel személyesen.

Dokumentálás: a gyerekek személyi anyagában, anamnézis lapon.

SportrendezvényCélja:

A család és az óvoda kapcsolatának erősítése, a bizalom fokozása a kötetlen tevékenységben.

Eljárás rendje:

Hirdetményen értesítjük a szülőket, az óvodapedagógusok megtervezik és szervezik a játékokat.

Dokumentálás: tervezni a csoportnaplóban.

Napi találkozásokCélja:

A napi kisebb problémák megbeszélése.

Eljárás rendje:

A szülőket tájékoztatjuk szülői értekezleten, hogy az óvodapedagógus a napi találkozások alkalmával pár perces megbeszélésre tud időt szakítani.

Dokumentálás: szükség szerint a gyerekek személyi anyagában.

Előre megbeszélt találkozások

Célja:

Alkalmat adni a szülőknek hosszabb időben a problémák mélyebb megbeszélésére. Az óvodapedagógusoknak legyen lehetőségük a hirtelen felmerült és nagy gondot okozó nevelési probléma megbeszélésére.

Eljárás rendje:

A napi találkozások alkalmával időpont egyeztetésre kerül sor. A megbeszélést kezdeményezheti szülő, ill. óvodapedagógus.

Dokumentálás: a gyerekek személyi anyagában.

Szülői szervezet

Célja:

A közoktatási törvényben meghatározott szülői jogok érvényesítése. A szülői kötelességek teljesítésének segítése.

Eljárás rendje:

Évente egyszer a szervezet tagjai és az óvodavezetés megbeszélést tartanak, a tanév nevelési feladatairól, az önköltséges szolgáltatásokról, az arra szánt legmagasabb összeg ekkor kerül meghatározásra.

A szülői szervezetben a szülők által megválasztott tagok látják el a képviseletet, a közoktatási törvényben meghatározottak szerint. (Csoportonként 2 fő) A szülőket meghívóval értesítjük az értekezlet idejéről.

Dokumentálás: jegyzőkönyv, jelenléti ív, irattár.

Kapcsolat külső intézményekkel

Kapcsolatot tartunk azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt és az óvodai élet során meghatározó szerepet töltenek be a gyermekek életében. A hagyományos kapcsolatokon túl igyekszünk olyan intézményeket megnyerni, *akik támogatják az óvodát.*

Meg kell azonban védeni az óvodát az olyan közművelődési, üzleti törekvésektől, amik károsan hatnak a gyerekekre.

Továbbra is szükséges az óvodapedagógusok ötletei alapján különböző *kulturális, jótékonyági* rendezvények szervezése.

A *színházlátogatás* fontos ünnepi alkalom a gyerekek számára, a lehetőségekkel élni kell. Az alapítvány segítségével az óvodában is rendezünk bábelőadást meghívott művészekkel.

A *könyvtár* lehetőséget nyújt az ismeretszerzésre, gyermekmunkák kiállítására és ezen keresztül a terület tájékoztatására is az itt folyó munkáról.

ÓvodákCélja:

Munkaközösségek létrehozásával szakmai tapasztalatcsere.

Eljárás rendje:

A munkaközösség vezetője által elkészített éves terv alapján jelentkeznek az érdeklődő kollégák.

Dokumentálás:

Az éves munkatervben és értékelésben.

BölcsődékCélja:

Az óvodáskor előtti szokásrendszer kialakításának megismerése.

Eljárás rendje:

Kapcsolatfelvétel kezdeményezése.

Dokumentálás:

Az éves munkatervben és értékelésben.

Pedagógiai Szakszolgálat Nevelési TanácsadóCélja:

Az iskolaérettségi vizsgálatok végzésével pontos képet kapjunk a gyermek állapotáról, a fejlesztendő területekről. Beilleszkedési tanulási magatartási zavar megállapítása, segítő kapcsolat fenntartása az egyéni fejlesztés során.

Eljárás rendje:

Megbeszélések, látogatások megszervezése, vizsgálat kérése írásban meghatározott formanyomtatványon.

Dokumentálás:

Vizsgálatkérő lapok, valamint szakvélemények irattárba helyezése. A beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek egyéni fejlesztési terveinek pszichológus által történő aláírása, jegyzőkönyv készítése. Gyermekről készült szakértői vélemény másolata az egyéni fejlesztési naplóban is elhelyezésre kerül.

Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottság:Célja:

A nevelési tanácsadó szakvéleménye alapján történő vizsgálat kérése a sajátos nevelési igény lehetőségének felmerülése esetén. Óvodánk kijelölés kapcsán a gyermek új, ill. kontroll vizsgálatának kérése.

Eljárás rendje:

Meghatározott vizsgálatkérő lapon és mellékelt dokumentumokkal – gyermek egészségügyi státuszát igazoló orvosi lap, nevelési tanácsadó szakvéleménye – kérünk vizsgálatot. Konzultációs lehetőségek megteremtése.

Dokumentálás:

Vizsgálatkérő anyagok irattárba, másolatának egyéni fejlesztési naplóba történő helyezése. Sajátos nevelési igény fennállása esetén egy másolati példányt átadunk a gyógypedagógusnak.

Pedagógiai Szakszolgálat Beszédjavító Intézet:Célja:

A logopédiai ellátás biztosítása a gyermekek számára.

Eljárás rendje:

Szűrővizsgálat a szülők beleegyezésével.

Dokumentálás:

Beszédjavító intézet dokumentációinak – napló, fejlesztési terv – vezetése.

Klébersberg Iskolafenntartó Központ Székesfehérvári Igazgatóság, Iskolák:Célja:

Az iskolai élet megismerése.

Eljárás rendje:

Kapcsolatfelvétel kezdeményezése.

Dokumentálás:

Munkatervben, éves értékelésben.

KLIK Arany János Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani IntézményCélja:

Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése, az utazó gyógypedagógiai ellátáson keresztül.

Eljárás rendje:

Szakértői szakvélemények alapján együttműködési megállapodás készítése, az ellátás rendjének meghatározása.

Dokumentálás:

Együttműködési megállapodás, egyéni fejlesztési napló.

Fenntartó:**Célja:**

A közoktatási feladatok érdekében jó munkakapcsolat kialakítása. A fenntartó és az intézmény közötti információ áramlásának biztosítása. A fenntartó által meghatározott kiemelt célok teljesítése.

Eljárás rendje:

A fenntartó minőségirányítási programjában meghatározott kapcsolattartás szerint. A kapcsolattartó az óvodavezető.

Dokumentálás:

Jegyzőkönyv, irattár.

Humán Szolgáltató Intézet**Célja:**

Részben önálló intézményként a gazdasági feladatok pontos és szakszerű ellátása.

Eljárás rendje:

Az óvodavezető és az óvodatitkár tartja a kapcsolatot az együttműködési megállapodásnak megfelelően.

Dokumentálás: a keletkezett iratok kezelése az iratkezelési szabályzatnak megfelelően.

A nevelőmunka érdekében kapcsolatot tartunk különböző szakmai szervezetekkel, amelyeket az előbbieken már megfogalmaztunk:

- Orvos, védőnő
- Gyermekjóléti szolgálat
- Könyvtár
- Művelődési Ház

SIKERKRITÉRIUM:

Sikeres kapcsolatot alakítottunk ki a szülőkkel nevelési céljaink megvalósítása érdekében. *Elégedettségüket és elvárásaikat* folyamatosan megismerjük és a lehetséges mértékben figyelembe vesszük.

A szülők igénybe veszik a számukra biztosított kapcsolattartási formákat.

Együttműködő kapcsolatot tartunk fenn a nevelést támogató szervezetekkel.

A fenntartó ismeri és elfogadja munkánkat.

IX. BEFEJEZÉS

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az iskolakezdéshez a következő feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség.

TESTI ÉRETTSÉG:

A testileg egészségesen fejlett gyermek 6 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz, megváltoznak a testarányai, megkezdődik a fogváltás. A gyermek teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezett, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. A gyermek képes testi szükségletei kielégítését, mozgását, viselkedését szándékosan irányítani.

LELKI ÉRETTSÉG:

A gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különösen fontos, a téri észlelés fejlettsége, a vizuális és akusztikus differenciáció, a téri tájékozottság, a térbeli mozgásfejlettség és a testséma kialakulása.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- megjelenik a szándékos bevésés és felidézés a megőrzés időtartama, megnő a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- megjelenik a szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően és folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtaikat alkot. Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat. Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- elem ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri szűkebb lakóhelyét, alkalmazza az elemi gyalogos közlekedési szabályokat. Felismeri az öltözködés és időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

SZOCIÁLIS ÉRETTSÉG

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására. Képes a fokozatosan együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival, amennyiben ezt az iskolai légkör lehetővé teszi.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- feladattudata kialakulóban van, ez a feladat megértésében, feladattartásban a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Ezt a tevékenységet biztosítja kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a speciális szakemberek bevonásával van lehetőség a fenti fejlettségi szint elérésére.

Az óvoda programjának megvalósítása az óvodapedagógusok szakmai tapasztaltságán, felkészültségén múlik. Az óvoda technikai alkalmazottai felkészültségükkel, gyermekszeretetükkel segítik ezt a mindennapi nevelőmunkát. Óvodánk nevelőtestülete a programban megfogalmazott elvek szerint végzi a nevelőmunkát, amelynek hatékonyságáról folyamatosan meggyőződünk. Legfontosabb partnereink a szülők és a gyerekek visszajelzéseit feldolgozva kívánjuk munkánkat minőségileg is javítani. Ehhez járulnak még azok a vélemények, amelyeket egyéb partnereinktől kapunk a közös kapcsolat során.

A következőket nevelői ráhatások (óvoda és család) a gyermek belső érése eredményeképpen olyan tulajdonságokat, képességeket alapozunk meg, amelyek alkalmassá teszik a gyerekeket az iskolai feladatok elvégzésére 6-7 éves korra.

Belépnek a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

VÉLEMÉNYEZTE:

Szülői szervezet: 2013. augusztus 28.

.....
Dr Végh Alíz a Szülői Szervezet nevében

ELFOGADTA:

Nevelőtestület: 2013. augusztus 28.

.....
Benis Dezsőné tagintézmény vezető

.....
Horváth Józsefné óvodaigazgató helyettes

JÓVÁHAGYTA: Nagyné Cseterics Éva
Óvodaigazgató

Székesfehérvár, 2013. augusztus 27.

A Pedagógiai Program 2013. szeptember 01-től érvényes.

A program felülvizsgálata: 5 évenként, jogszabály változása esetén.
Végzi: a nevelőtestület

A program módosítása: felülvizsgálat alkalmával.

Véleményezi: szülői szervezet.

Elfogadja: nevelőtestület

Jóváhagyja: óvodaigazgató

A program nyilvánossága:

A programot a szülők egyeztetett időpontban, az óvoda nyitvatartási idején belül, a székhelyen (Zombori u.19) az I. épület nevelői szobában, telephelyen (Püspök-kertváros ln. 46) nevelői szobában olvashatják el, valamint az óvoda honlapján: www.szivarvany-ovoda.hu

TARTALOMJEGYZÉK

Az intézmény adatai	2
Óvodakép	4
Gyermekkép	5
A nevelés alapelvei óvodánkban	6
Az óvodai nevelés rendszere	8
I. Az óvodai nevelés célja	9
II. Az óvodai nevelés feladatai	
II.1 Az egészséges életmód alakítása	10
II.2 Érzelmi nevelés és szocializáció	15
II.3 Az anyanyelvi az érzelmi fejlesztés és nevelés	20
II.3.a Értelmi nevelés	20
II.3.b Anyanyelvi fejlesztése	21
III. A gyermekek tevékenységformái	
III.1. A játék	23
III.2. A munka jellegű tevékenységek	27
III.3. A tevékenységben megvalósuló tanulás	29
III.4. Mese vers	31
III.5. Ének, zene énekes játék	33
III.6. Rajzolás, mintázás kézi munka	35
III.7. A külső világ tevékeny megismerése	37
III.8. Mozgás	40
IV. A sajátos nevelési igényű gyermek nevelése, rehabilitációs tevékenységek	41
V. Személyi-tárgyi feltételek	42
Óvodapedagógus	43
Technikai alkalmazottak	43
A nevelőtestület együttműködése	44
Tárgyi feltételek	45
Környezeti feltételek	45
A pedagógiai program megvalósításához szükséges eszközök jegyzéke	45
VI. Az óvodai nevelési program megvalósítását segítő szolgáltatások	48
VII. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	48
VII.1. Gyermekvédelem	48
VII.2. A hátrányos helyzetű gyermekek differenciált nevelése	50
VIII. Kapcsolat más nevelési színterekkel	52
IX. Befejezés	
A fejlődés jellemzői óvodáskor végére	59
Legitimációs záradék	61
Érvényesség	61

